



Programmabegroting 2016

Gemeente Koggenland

Inhoudsopgave

Leeswijzer 5

Uitgangspunten begroting 2016 7

Programma's en beleidsvelden 9

Programma Dienstverlening en Bestuur 11

Beleidsvelden:

Algemeen bestuur	13
Openbare Orde en veiligheid	16
Financieel overzicht programma	19
Financiële toelichting programma	20

Programma Welzijn en Zorg 23

Beleidsvelden:

Inkomensvoorzieningen	25
Jeugd 0 - 23 jaar	28
Sport, recreatie en sportaccommodaties	33
Zorg en Voorzieningen	35
Financieel overzicht programma	39
Financiële toelichting programma	40

Programma Wonen en Ondernemen 43

Beleidsvelden:

Omgevingstaken	45
Economie en Toerisme	49
Financieel overzicht programma	51
Financiële toelichting programma	52

Financieel overzicht van de programma's 55

Paragrafen 57

Lokale heffingen	58
Onderhoud kapitaalgoederen	62
Verbonden partijen	65
Financiering	70
Bedrijfsvoering	73
Woningbedrijf	76
Grondbedrijf	78
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	80
Fiscale paragraaf	88

Financiële overzichten 89

Vrije dekkingsmiddelen	90
Toevoegingen en onttrekkingen aan/van reserves	91
Verloop reserves en voorzieningen 2015 - 2019	92
Resultaat rekening / begroting voor en na bestemming	93
Incidentele baten en lasten	94
Berekening EMU - saldo	95

Begrotingsopzet

De programmabegroting 2016 bestaat uit drie programma's met in totaal vijftien beleidsvelden, te weten:

✚ Programma I: **Dienstverlening en Bestuur**

Beleidsvelden:

- Algemene dekkingsmiddelen
- Bedrijfsvoering
- Bestuur
- Burgerzaken
- Openbare orde en veiligheid

✚ Programma II: **Welzijn en Zorg**

Beleidsvelden:

- Inkomensvoorzieningen
- Jeugd 0 – 23 jaar
- Sport, recreatie en sportaccommodaties
- Zorg en voorzieningen
- Kunst, cultuur en ontwikkeling

✚ Programma III: **Wonen en Ondernemen**

Beleidsvelden:

- Omgevingstaken
- Woningbedrijf
- Grondbedrijf
- Openbare ruimte
- Economie en toerisme

Programma's

In de programma's beschrijven we de doelstellingen en de algemene ontwikkelingen op het programmaniveau. Ook benoemen we de beleidsvelden.

Binnen de opzet van deze begroting is het uitgangspunt dat de raad stuurt op hoofdlijnen en dat in de begroting de sturingsinformatie wordt aangereikt om dit mogelijk te maken. Per beleidsveld benoemen we de speerpunten voor het jaar 2016, zoals vastgesteld bij de kadernota 2016. Dit geven we in het algemene deel van het programma ook aan.

Als er in een beleidsveld geen speerpunt is opgenomen, betekent dit niet dat er niets gebeurt op of in het betreffende beleidsveld. Er is alleen sprake van "going concern". Als er in bijvoorbeeld het beleidsveld "burgerzaken" geen speerpunt benoemd is, blijft de afdeling burgerzaken wel de gebruikelijke dingen doen, zoals het verstrekken van documenten en andere diensten.

Beleidsveld

Per beleidsveld benoemen we achtereenvolgens de achtergronden en de algemene ontwikkelingen. Daarna geven we aan wat we in 2016 binnen het beleidsveld willen bereiken. De speerpunten voor het jaar 2016 benoemen we met daarbij de doelstellingen voor 2016 afgezet tegen de lopende en voorafgaande jaar (indien van toepassing).

Per speerpunt geven we zo concreet mogelijk aan wat we gaan doen, welke invloed de gemeente daar op heeft en wat de randvoorwaarden zijn. Ook kijken we naar de risico's die gevolgen kunnen hebben voor de realisatie van de doelstellingen.

Wat gaat het kosten?

Elk programma sluit met een financieel overzicht onder het kopje “wat gaat het kosten?” Bovenin staan de investeringen. De eventuele jaarlasten zijn integraal in de begroting opgenomen en dus ook in het begrotingsresultaat.

In het overzicht hebben we ook de gevolgen van de besluitvorming van de kerntakendiscussie opgenomen. Per beleidsveld en per programma zijn de mutaties uit deze discussie opgenomen. Het totaal van deze mutaties sluit niet aan met het totaal van de ombuigingen. Dit komt omdat niet alle besluiten uit de kerntakendiscussie al in 2016 konden worden gerealiseerd. Deze worden nader uitgewerkt. De realisatie zal in de begroting van 2017 en volgende jaren worden opgenomen.

Door de vaststelling van de begroting 2016 stemt u in met het beschikbaar stellen van de opgenomen investeringen. Het college krijgt dan de opdracht over te gaan tot de uitvoering van de investeringen binnen de afspraken die daarvoor gelden (zoals inkoop- en aanbestedingsbeleid, de rechtmatigheid, e.d.). Dit geldt alleen voor het jaar 2016. De meerjarenbegroting 2017 – 2019 stellen we niet vast maar nemen we voor kennisgeving aan.

De opgenomen investeringen lichten we na het financieel overzicht nader toe. Sommige investeringen komen te laste van de reserves. De bijdrage uit de reserve is opgenomen in het beleidsveld “algemene dekkingsmiddelen”.

Verder krijgt u aan het einde van het programma een analyse op hoofdlijnen van de verschillen ten opzichte van de begroting van het jaar 2015. Net als vorig jaar is het van belang dat de loonkosten en de overige kosten van de bedrijfsvoering niet meer worden toegerekend aan de producten. Door alle lasten van de bedrijfsvoering onder te brengen onder één beleidsveld “Bedrijfsvoering” in het programma “Dienstverlening en Bestuur” verbetert de transparantie van de begroting. De verschillen die hierdoor ontstaan lichten we niet toe op beleidsveldniveau. De analyse hiervan staat in het programma “Dienstverlening en Bestuur”.

Nadat alle programma's zijn doorlopen geven we een totaaloverzicht van de baten en lasten van de gehele begroting.

Paragrafen

In het tweede deel van deze programmabegroting treft u de paragrafen aan. De volgende, verplichte, paragrafen zijn opgenomen:

- * Lokale heffingen
- * Verbonden partijen
- * Financiering
- * Bedrijfsvoering
- * Onderhoud kapitaalgoederen
- * Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- * Grondbeleid

Daarnaast hebben we paragrafen opgenomen die niet verplicht zijn gesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit zijn de paragrafen “Woningbedrijf” en “fiscale paragraaf”.

In de begroting van 2015 was in de paragrafen “woningbedrijf” en “grondbedrijf” alleen een verwijzing opgenomen naar het betreffende beleidsveld. De Commissie BBV geeft echter aan dat dit niet de bedoeling mag en kan zijn. In de betreffende paragrafen moet wel de nodige beheers- en beleidsmatige informatie opgenomen zijn.

Uitgangspunten begroting 2016

De begroting 2016 is samengesteld rekening houdende met de volgende uitgangspunten:

Personeelkosten

De ruimte die ontstaat ten gevolge van natuurlijk verloop blijft beschikbaar. Voor de algemene ontwikkeling van de loonkosten rekenen we op een stijging van 1% ten opzichte van het jaar 2015. Verder is rekening gehouden met verhoging periodieken tot een bedrag van € 25.000.

Prijsstijgingen

Er wordt geen rekening gehouden met algemene prijsstijgingen. De begroting is opgesteld tegen constante prijzen. Mocht er extra budget in 2016 noodzakelijk zijn, dan wordt dat nader gemotiveerd.

Bijdrage gemeenschappelijke regelingen

Gelet op de eerdere besluitvorming zijn in het algemeen de bijdragen aan gemeenschappelijke regeling niet verhoogd. Wel houden we rekening met de wijzigingen in de verdeelsleutel, zoals het aantal inwoners e.d., met uitzondering voor DeSom en de Veiligheidsregio Noord Holland Noord.

Gemeentefonds

Er is uitgegaan van de laatst bekende circulaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Dit is de circulaire van mei 2015. Voor het onderdeel integratie-uitkering sociaal domein houden we per onderdeel jeugd, Wmo en participatie de uitkering inzichtelijk en verwerken we baten en lasten budgettair neutraal in de begroting en meerjarenramingen.

Belastingen

Bij de leges gaan we uit van kostendeekkende tarieven. Op het moment van samenstellen van deze begroting was het resultaat van een onderzoek naar de kostendeekkendheid van de tarieven nog niet bekend. Indien nodig komen er te zijner tijd nadere voorstellen.

De opbrengst van de diverse gemeentelijke belastingen zijn verhoogd op basis van de besluitvorming naar aanleiding van de kerntakendiscussie. De daarin opgenomen tarieven en opbrengsten kunnen afwijken als gevolg van latere ontwikkelingen, zoals de waardeontwikkeling van de WOZ-objecten, inflatiecorrectie, uitbreiding areaal en dergelijke.

Vennootschapsbelasting

De financiële gevolgen door de invoering van de vennootschapsbelasting per 1 januari 2016 kunnen nog niet worden geconcretiseerd. Op het moment van samenstelling van deze begroting was er onvoldoende informatie over de gevolgen voor handen.

De vennootschapsbelasting heeft invloed op de inrichting van de financiële administratie, waarbij inzicht moet worden gegeven in onder meer de winstgevendheid van vergoedingen (tarieven, huur) en in hoeverre de gemeente in concurrentie is met andere organisaties. Speciale aandacht moet uitgaan naar het woningbedrijf en grondbedrijf. Het is niet uitgesloten dat we, als gevolg van de invoering van de vennootschapsbelasting, bestuurlijke beleidskeuzes moeten maken.

De invoering van de vennootschapsbelasting wordt opgenomen als risico in de risicoparagraaf.

Doorwerking structurele gevolgen jaarrekening 2014

Voor zover de onder- en overschrijdingen vanuit de jaarrekening 2014 een structurele doorwerking hebben zijn deze opgenomen in de begroting 2016.

Kerntakendiscussie

De financiële gevolgen vanuit de kerntakendiscussie worden afzonderlijk per programma in beeld gebracht.

Staat van activa en kapitaallasten

Voor de samenstelling van de begroting 2016 gaan we er van uit dat alle nog beschikbare kredieten in 2015 geheel zijn opgenomen. De berekening van de kapitaallasten zijn daarop gebaseerd.

Financiering

De economische vooruitzichten worden voorzichtig positiever. Dit betekent ook dat de investeringen zullen aantrekken en de rente kan gaan stijgen. Voor de rente op de geldmarkt (financiering korter dan een jaar) gaan we voor de komende jaren uit van een stijgende rente. In de begroting is rekening gehouden met de volgende renteontwikkeling:

* gemiddelde rente in 2016	2%
* gemiddelde rente in 2017	3%
* gemiddelde rente met ingang van 2018	4%

Door rekening te houden met deze percentages in de begroting en het meerjarenperspectief voorkomen we dat de stijging van de rentelasten nadelige gevolgen heeft op het begrotingsresultaat en het meerjarenperspectief.

Overige gegevens

Bij de begroting zijn we uitgegaan van de volgende aantallen. Deze hebben we o.a. gebruikt bij de bepaling van de maatstaven voor de berekening van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds.

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Inwoners:					
Bijstandsontvangers	142	137	142	142	142
Eén-ouder-huishoudens	462	463	463	463	463
Huishoudens	9.290	9.313	9.347	9.398	9.447
Inwoners	22.485	22.490	22.575	22.700	22.820
Jongeren < 20 jaar	5.645	5.658	5.680	5.711	5.742
Ouderen > 64 jaar	3.849	3.859	3.874	3.895	3.916
Ouderen > 74 & < 84 jaar	1.094	1.098	1.102	1.108	1.114
Minderheden	265	265	265	265	265
Uitkeringsontvangers	1.115	1.125	1.131	1.131	1.131
Oppervlakten:					
Oppervlakte land in ha. (**)	8.035	8.034	8.034	8.034	8.034
Oppervlakte bebouwing in ha.	171	172	173	174	175
Oppervlakte binnenwater in ha.	299	299	299	299	299
Oppervlakte buitenwater in ha.	79	79	79	79	79
Objecten:					
Woonruimten	9.152	9.180	9.215	9.265	9.315
Bedrijfsvestigingen	2.349	2.350	2.350	2.350	2.350
Kernen (met meer dan 500 adressen)	5	5	5	5	5
(**) In 2014 is besloten de grens met de gemeente Hoorn te corrigeren. Dit heeft geen gevolgen voor het aantal inwoners. Wel is de oppervlakte van de gemeente afgenomen met afgerond 0,5 ha. Dit heeft geleid tot een vermindering van de oppervlakte van de gemeente naar 8.034 ha.					

Programma's en beleidsvelden

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens de volgende programma's aan bod:

- * Dienstverlening en Bestuur
- * Welzijn en Zorg
- * Wonen en Ondernemen

Deze programma's zijn alle onderverdeeld in een vijftal beleidsvelden. In het betreffende programma is aangegeven welke beleidsvelden onder het programma vallen.

Een beleidsveld hoeft niet te worden opgenomen in deze begroting. Een beleidsveld is opgenomen als er onder het beleidsveld speerpunten zijn opgenomen. We geven dan aan wat we willen en welke doelstelling we voor ogen hebben. Ook geven we aan welke risico's we daarbij lopen en in hoeverre we invloed hebben op de realisatie van het speerpunt.

Wordt een beleidsveld niet in deze begroting genoemd, dan wil dat zeggen dat er geen speerpunt(en) voor het beleidsveld zijn. Het beleidsveld wordt dan gewoon uitgevoerd als zijnde "going concern".

Na de behandeling van de beleidsvelden geven we een financieel overzicht. Daarin hebben wij ruimte gelaten voor de investeringen c.q. nieuw beleid en de gevolgen van de besluitvorming naar aanleiding van de kerntakendiscussie. In de toelichting op het financieel overzicht geven we een specificatie van de opgenomen bedragen. Tenslotte geven we een toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de budgetten ten opzichte van de begroting 2015 (na wijziging).

Programma Dienstverlening en Bestuur

Doelstelling en missie

1. een goed bestuur dat zich kenmerkt door transparante, adequate en snelle besluitvorming om de organisatiedoelstellingen te realiseren en verantwoording daarover af te leggen. Hierbij wordt het bestuur ondersteund door een doeltreffende, efficiënte en transparante organisatie, die streeft naar een continue verbetering via de "lean"-filosofie c.q. LINK.
2. de financiële huishouding van de gemeente op orde houden, waarbij zo efficiënt mogelijk zoveel mogelijk wordt bereikt tegen een zo laag mogelijke lastendruk voor onze inwoners.
3. een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners door regievoering (samenwerking) op veiligheidsonderwerpen zowel binnen de organisatie als met externe partners.

Beleidsvelden

Het programma Dienstverlening en Bestuur bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- * Algemene dekkingsmiddelen
- * Bedrijfsvoering
- * Algemeen bestuur
- * Burgerzaken
- * Openbare orde en veiligheid

Alleen de beleidsvelden "openbare orde en veiligheid" en "algemeen bestuur" zijn verder uitgewerkt. In deze beleidsvelden zijn er voor het jaar 2016 speerpunten opgenomen.

Voor de beleidsvelden "bedrijfsvoering", "algemene dekkingsmiddelen" en "burgerzaken" definiëren we in 2016 geen speerpunten. Er zijn voor 2016 geen ontwikkelingen in het bestaande beheer voorzien. Uiteraard zijn wel de

financiële lasten en baten van deze beleidsvelden in de financiële overzichten opgenomen.

Binnen de paragraaf "bedrijfsvoering" wordt er een nadere toelichting gegeven.

Algemene ontwikkelingen

De komende jaren blijven we er naar streven om de gemeente Koggenland in de top van de MKB-vriendelijke gemeenten te krijgen en te houden. Ook willen we de waardering voor onze dienstverlening naar de inwoners en bedrijven verhogen van 7,9 naar een 8.0.

Algemeen bestuur en bedrijfsvoering

In 2016 werken we verder aan de regionale samenwerking tussen de gemeenten. In KOM-verband (samenwerking gemeenten Koggenland, Opmeer en Medemblik) kijken we verder naar de mogelijkheden van samenwerking op het terrein van personeelszaken, juridische zaken, financieel beheer en beleid. Ook bezien we in hoeverre de mogelijkheden tot samenwerking op de heffing en inning van gemeentelijke belastingen tot reële verbeteringen kunnen leiden.

In de West-Friese 7 werken de West-Friese gemeenten samen op het terrein van de uitvoering van de participatiewet (WerkSaam), het Pact van West-Friesland, de Staat van de Regio, Urgentiecommissie huisvesting, Klachtencommissie woningtoewijzing, e.d.

In de paragraaf bedrijfsvoering komen we daarop terug.

Informatisering en automatisering

Het belang van het op orde hebben en houden van de gemeentelijke informatiehuishouding neemt in de toekomst alleen maar toe gelet op de technologische ontwikkelingen. Inwoners, bedrijven en medewerkers kunnen niet zonder goede informatie. Zonder goede informatie kunnen we geen of

onvoldoende prestaties leveren en/of antwoorden geven op vragen. De informatievoorziening en automatisering dient daarom op orde te zijn om de dienstverlening en de bedrijfsvoering optimaal te kunnen faciliteren.

Met het oog op de toename van taken neemt dit belang alleen nog maar toe. Dat was ook één van de redenen om met ingang van 1 januari 2015 toe te treden tot de SCC DeSom. De borging van de kwaliteit en vermindering van de kwetsbaarheid waren belangrijke uitgangspunten. Door de samenwerking bereiken we ook dat er op termijn minder meerkosten zijn voor onze IT-omgeving.

Burgerzaken

In 2017 zijn er verkiezingen voor de Tweede Kamers in 2018 voor de gemeenteraad. In 2019 zijn er verkiezingen voor de Provinciale Staten, Waterschap en Europees parlement. De kosten van deze verkiezingen (€ 30.000 per verkiezing) zijn in het meerjarenperspectief opgenomen.

Met ingang van 2015 hebben we ook een budget (€ 15.000) opgenomen voor het houden van een referendum. Tot nu toe is daar nog geen gebruik van gemaakt.

In het meerjarenperspectief hebben we rekening gehouden met de scherpe terugval van inkomsten uit de leges reisdocumenten. Door de verlenging van de geldigheidsduur van deze documenten van vijf naar tien jaar zullen er na 2018 veel minder documenten worden aangevraagd en afgegeven.

Algemene dekkingsmiddelen

In de begroting van 2015 gaven we aan dat de inkomsten van de gemeente teruglopen (gemeentefonds, grondverkoop, e.d.) en dat de lasten toenemen (bijstand, schuldsanering, kwijschelding belastingen, e.d.). Daardoor nam de druk op de financiële positie van de gemeente toe.

Door de besluitvorming in april 2015 rond de kerntakendiscussie verhogen we de algemene dekkingsmiddelen, o.a. door de stijging van de opbrengst van de

OZB, de forensen- en hondenbelasting. Ook neemt de algemene uitkering uit het Gemeentefonds fors toe als gevolg van de tweede fase van het groot onderhoud.

Openbare orde en veiligheid

De regionalisering van de brandtaken naar de Veiligheidsregio NHN (VR) is sinds 1 januari 2015 een feit. Over de bijdrage van de gemeente aan de VR is de afgelopen maanden veel te doen geweest. De kosten van de brandweer nemen door deze regionalisering fors toe. In de Zomernotitie 2015 is extra geld beschikbaar gesteld. In de begroting voor 2016 zijn we vooralsnog uitgegaan van het bedrag per inwoner van € 61,60 (verdeelsleutel op basis van inwoneraantal). Begin september 2015 is uw raad geïnformeerd over een nieuw voorstel inzake de verdeelsleutel. Over dit voorstel ontvangt uw raad in 2015 een definitief voorstel. Dit kan leiden tot een eventuele begrotingswijziging.

Beleidsveld Algemeen Bestuur

Achtergrond / ontwikkelingen

De gemeente heeft te maken met een financieel onzekere toekomst als gevolg van rijksbezuinigingen, taakdecentralisaties in het sociale domein, tegenvallende inkomsten uit grondverkoop. Om de begroting sluitend te houden is het noodzakelijk dat er tijdig politieke keuzes gemaakt worden om de financiële positie van de gemeente gezond te houden.

In het najaar van 2014 is de kerntakendiscussie gestart. Dit leidde in april 2015 tot besluitvorming over bezuinigingen van vergroting van de inkomsten.

Wat willen we?

De besluiten rond de kerntakendiscussie verder uitwerken en implementeren in de begroting en het meerjarenperspectief.

SPEERPUNT

Uitwerken besluiten kerntakendiscussie.

Doelstelling 2016

Afnemend tekort in de begroting en sluitend meerjarenperspectief.

Doelstelling 2015

Sluitende begroting en meerjarenperspectief.

Realisatie 2014

Begroting 2015 was niet sluitend. Het tekort werd gedekt door incidentele baten (opbrengst verkoop aandelen NUON) en inzet van reserves. Het rekeningresultaat van 2014 was met € 4 miljoen uitstekend, doch bestond voor de exploitatie uit incidentele meevallers.

Wat gaan we doen?

De besluitvorming rond de kerntakendiscussie verder uitwerken en implementeren in de begroting 2016 en het meerjarenperspectief.

Invloed gemeente

Veel, we hebben wel te maken met de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur voor wat betreft de afbouw van subsidies.

Randvoorwaarden risico's

Politieke consensus over de uitkering van de kerntakendiscussie, aanvullende rijksmaatregelen, economische ontwikkelingen.

SPEERPUNT

Plan van aanpak dienstverlening

Doelstelling 2016

De in het plan opgenomen acties ter verbetering van onze dienstverlening zijn eind 2016 uitgevoerd.

Wat gaan we doen?

Plan van aanpak is in 2016 volledig uitgevoerd.*

*Het plan is gericht op de volgende onderdelen van onze dienstverlening:

1. Digitale dienstverlening:
 - uitbreiding van het aantal digitale producten
 - verdere verbetering van onze website
2. Fysieke dienstverlening:
 - door het beschikbaar stellen van een krediet (raad 28/9) voor aanpassing van ons gemeentehuis zijn we in staat om de publieksbalie vriendelijk en efficiënter in te richten
 - het aanbod voor het 'werken op afspraak' zal meer gecommuniceerd worden.

Invloed gemeente

Onze invloed is volledig. Wij zijn zelf bepalend voor het behalen van het resultaat.

Randvoorwaarden risico's

Geen

Beleidsveld Openbare orde en veiligheid

Achtergrond / ontwikkelingen

De veiligheid in de gemeente benaderen we door een gerichte en integrale aanpak met onze partners van de sociale en fysieke veiligheidsaspecten. Dit pakken we aan via een drietal beleidsproducten. Deze beleidsproducten hebben invloed op de veiligheid en veiligheidsbeleving van onze inwoners. Per beleidsproduct ziet u hieronder de beleidsdocumenten/ontwikkelingen die richting geven aan een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners:

- 1. Openbare Orde en Veiligheid:** Lokaal Integraal Veiligheidsplan 2016-2019 (met de programma's Veilige Woon- en Leefomgeving, Bedrijvigheid en Veiligheid, Jeugd en Veiligheid, Fysieke Veiligheid en Integriteit en Veiligheid)
- 2. Brandweer:** Begroting Veiligheidsregio NHN, programma Brandweer
- 3. Ambulancezorg:** Begroting Veiligheidsregio NHN, programma Ambulancezorg
- 4. Politie:** Integraal meerjarenbeleidsplan 2015-2018, Samen aan zet voor een veiliger Noord-Holland

Veiligheidsregio NHN

Wij zijn deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VR NHN). Doel van de gemeenschappelijk regeling is het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, voor de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied. Bij de VR NHN zijn ondergebracht: meldkamer, GHOR, brandweer (inclusief de basisbrandweertaken die tot 1-1-2015 door de gemeentelijke brandweer werden gedaan), veiligheidsbureau en veiligheidshuis

Sturing

U kunt bij de planning & control cyclus van de Veiligheidsregio NHN sturen op de doelen en resultaten van de veiligheidsregio via onze deelname in het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio NHN. De planning & control cyclus omvat de begroting, tussenrapportages en de jaarrekening. Deze beleidsdocumenten worden door de Veiligheidsregio NHN aan ons aangeboden. Wij kunnen via onze bestuurlijk portefeuillehouder in het algemeen bestuur invloed uitoefenen op deze documenten. De Veiligheidsregio NHN is primair verantwoordelijk voor de het realiseren van de doelen binnen de gestelde kaders door het algemeen bestuur. Via de beleidsdocumenten kan het algemeen bestuur (bij)sturing geven aan de Veiligheidsregio NHN.

Wat willen we?

Een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners.

SPEERPUNT

Vaststellen integraal Veiligheidsplan 2016 – 2019.

Doelstelling 2016

- 90% van onze inwoners voelt zich veilig in de eigen buurt (bron: Veiligheidsmonitor 2016).
- 99% van onze inwoners voelt zich vaak veilig in de eigen buurt (bron: Veiligheidsmonitor 2016).
- 5% daling woninginbraken t.o.v. 72 woninginbraken in 2014 (bron: cijfers politie)
- 5% daling bedrijfsinbraken t.o.v. 19 bedrijfsinbraken in 2014 (bron cijfers politie).
- 10% daling sociale overlast van rondhangende jongeren t.o.v. 31% overlast rondhangende jongeren en 19% overlast buurtbewoners in 2014 (bron: Veiligheidsmonitor 2016)
- vasthouden aan lage percentage overlast buurtbewoners 19% t.o.v. gemiddelde percentage regio (bron: Veiligheidsmonitor 2016)
- Kaders stellen aan de beleidsprogramma's Brandweer en Ambulancezorg binnen de begroting 2016 van de Veiligheidsregio NHH.

Doelstelling 2015

- 90% van onze inwoners voelt zich veilig in de eigen buurt (bron Veiligheidsmonitor 2014)
 - 99% van onze inwoners voelt zich vaak veilig in de eigen buurt (bron: Veiligheidsmonitor 2014)
 - 69 woninginbraken (is 20% daling woninginbraken t.o.v. 2013, bron: cijfers politie)
 - 36 bedrijfsinbraken (is 20% daling bedrijfsinbraken t.o.v. 2013, bron: cijfers politie)
- Kaders stellen aan de beleidsprogramma's Brandweer en Ambulancezorg binnen de begroting 2015 van de Veiligheidsregio NHH.

Realisatie 2014

- 89% van onze inwoners voelt zich veilig in de eigen buurt (bron: Veiligheidsmonitor 2012).
- 1% van onze inwoners voelt zich vaak onveilig in de eigen buurt (bron: Veiligheidsmonitor 2012).
- 72 woninginbraken (bron cijfers politie).
- 19 bedrijfsinbraken (bron cijfers politie).
- 100 overlast meldingen (bron Meldpunt Koggenland 2014).

Wat gaan we doen?

1. Lokaal Integraal Veiligheidsplan 2016-2019 en uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid 2016 opstellen
2. Uitvoering geven aan het Handhavingplan.
3. Strenge aanpak op overlast door integrale samenwerking binnen het Groot Loket Overleg en Veiligheidshuis Noord-Holland Noord.
4. Communicatie over en ter voorkoming van high impact crimes.
5. Onderzoek mogelijkheden inzet buurtbemiddeling
6. Realiseren politiesteunpunt in het gemeentehuis.
7. Regionale beleidsmatige samenwerking op veiligheidsonderwerpen.
8. Blijven inzetten op handhaving van kleine ergernissen door BOA.
9. Uitvoering geven aan de beleidsprogramma's Brandweer en Ambulancezorg binnen de kaders gesteld in de begroting 2015 van de Veiligheidsregio NHN.
10. Bereidheid onderzoeken bij ondernemers tot project Samen Veilig Ondernemen.

Invloed gemeente

Ja, maar beperkt. We sturen op de uitvoering van het Lokaal Integraal Veiligheidsplan, hebben nauwe contacten met de politie en houden ook regionaal de veiligheidsontwikkelingen in de gaten. Toch kunnen we niet volledige invloed hebben op het verbeteren van de sociale veiligheid en verminderen van de criminaliteit en overlast vanwege externe factoren die dat beïnvloeden.

Realisatie van de programma's Brandweer en Ambulancezorg ligt primair bij de Veiligheidsregio NHN. De Veiligheidsregio NHN legt door middel van (tussen)rapportages verantwoording af aan de gemeenten. Aan de hand van deze rapportages kan bijsturing door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio NHN plaatsvinden. Onze invloed is mede afhankelijk van consensus binnen het algemeen bestuur.

Randvoorwaarden risico's

1. Deelname van partners (o.a. politie, woningbedrijven en zorgpartners) binnen ons Veiligheidsbeleid.
2. Iedere 2 jaar deelname aan de Veiligheidsmonitor.
3. Inzetbaarheid van de politie.
4. (Tussen)rapportages Veiligheidsregio NHN geënt op de in de begroting van de Veiligheidsregio NHN vastgestelde kaders.

Wat gaat het kosten?

Nieuw beleid / investerings 2016	Bedrag investering:	Toelichting	Lasten nieuw beleid 2016		Totaal lasten nieuw beleid	Meerjarenbe- grotting 2017	Meerjarenbe- grotting 2018	Meerjarenbe- grotting 2019
			Structureel	Incidenteel				
Totaalsom investeringen	€ 185.000	zie financiële toelichting	€ 22.000	€ 75.000	€ 97.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000
Besluitvorming kerntakendiscussie	€ 1.006.500-	zie financiële toelichting	€ 1.006.500-		€ 1.006.500-	€ 1.526.000-	€ 1.606.000-	€ 1.694.000-
	<u>€ 821.500-</u>		<u>€ 984.500-</u>	<u>€ 75.000</u>	<u>€ 909.500-</u>	<u>€ 1.504.000-</u>	<u>€ 1.584.000-</u>	<u>€ 1.672.000-</u>

Beleidsvelden		Jaarrekening 2014	Bestaand beleid 2015	Nieuw beleid 2016		Begroting 2016	Meerjarenbe- grotting 2017	Meerjarenbe- grotting 2018	Meerjarenbe- grotting 2019
				Structureel	Incidenteel				
	Lasten:								
Algemene dekkingsmiddelen		€ 3.248.092	€ 5.627.993			€ 595.211	€ 663.318	€ 782.662	€ 907.058
Bedrijfsvoering		€ 19.201.203	€ 17.043.240	€ 38.000-	€ 25.000	€ 17.087.058	€ 16.660.552	€ 16.557.237	€ 16.320.588
Bestuur		€ 2.441.674	€ 501.000	€ 38.500-	€ 50.000	€ 492.500	€ 401.625	€ 405.050	€ 401.050
Burgerzaken		€ 1.261.027	€ 212.601			€ 172.351	€ 202.351	€ 202.351	€ 204.851
Openbare orde & veiligheid		€ 2.312.159	€ 2.057.595			€ 1.590.354	€ 1.589.990	€ 1.589.626	€ 1.589.261
	Totaal lasten:	€ 28.464.155	€ 25.442.429	€ 76.500-	€ 75.000	€ 19.937.474	€ 19.517.836	€ 19.536.926	€ 19.422.808
	Baten:								
Algemene dekkingsmiddelen		€ 31.858.388-	€ 36.715.676-	€ 908.000-	€ 397.500-	€ 33.763.053-	€ 33.254.294-	€ 32.836.455-	€ 32.923.382-
Bedrijfsvoering		€ 19.201.203-	€ 6.542.922-			€ 5.980.425-	€ 5.751.133-	€ 5.664.389-	€ 5.516.687-
Bestuur		€ 45.574-	€ 46.019-			€ 5.000-	€ 5.000-	€ 5.000-	€ 5.000-
Burgerzaken		€ 503.323-	€ 370.000-			€ 334.500-	€ 334.500-	€ 334.500-	€ 194.300-
Openbare orde & veiligheid		€ 288.914-	€ 600-			€ 600-	€ 600-	€ 600-	€ 600-
	Totaal baten:	€ 51.897.402-	€ 43.675.217-	€ 908.000-	€ 397.500-	€ 40.083.578-	€ 39.345.527-	€ 38.840.944-	€ 38.639.969-
SALDO PROGRAMMA		€ 23.433.247-	€ 18.232.788-	€ 984.500-	€ 322.500-	€ 20.146.104-	€ 19.827.691-	€ 19.304.018-	€ 19.217.161-

Opgenomen investeringen en daaruit voortvloeiende lasten en mutaties uit de besluitvorming uit de kerntakendiscussie:

Nieuw beleid / investeringen & kerntakendiscussie	Benodigd krediet	Kerntaken-discussie	Dekking/ beleidsveld	Structureel	Incidenteel	Begroting 2016	Meerjarenbegroting 2017	Meerjarenbegroting 2018	meerjarenbegroting 2019
(mutaties) nieuwe beleid:									
samenwerking West-Friese 7 & KOM	€ 50.000		reserve		€ 50.000	€ 50.000			
automatiseringplan 2016	€ 110.000		activering / 5 jr.	€ 22.000		€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000
plan van aanpak dienstverlening	€ 25.000		reserve		€ 25.000	€ 25.000			
mutaties uit kerntakendiscussie:									
rekenkamer		€ 12.500-	bestuur	€ 12.500-		€ 12.500-	€ 12.500-	€ 12.500-	€ 12.500-
dienstverlening		€ 12.500-	bestuur	€ 12.500-		€ 12.500-	€ 12.500-	€ 12.500-	€ 12.500-
lasten onderzoek		€ 13.500-	bestuur	€ 13.500-		€ 13.500-	€ 17.500-	€ 13.500-	€ 17.500-
loonkosten		€ 60.000-	bedrijfsvoering	€ 60.000-		€ 60.000-	€ 60.000-	€ 60.000-	€ 60.000-
kostentoerekening rioolheffing		€ 358.000-	dekkingsmidd.	€ 358.000-		€ 358.000-	€ 358.000-	€ 358.000-	€ 358.000-
OZB totaal		€ 403.000-	dekkingsmidd.	€ 403.000-		€ 403.000-	€ 806.000-	€ 806.000-	€ 806.000-
kostentoerek. afvalstoffenheffing		€ 84.000-	dekkingsmidd.	€ 84.000-		€ 84.000-	€ 168.000-	€ 252.000-	€ 336.000-
forensenbelasting		€ 30.000-	dekkingsmidd.	€ 30.000-		€ 30.000-	€ 58.500-	€ 58.500-	€ 58.500-
hondenbelasting		€ 33.000-	dekkingsmidd.	€ 33.000-		€ 33.000-	€ 33.000-	€ 33.000-	€ 33.000-
totalen	€ 185.000	€ 1.006.500-		€ 984.500-	€ 75.000	€ 909.500-	€ 1.504.000-	€ 1.584.000-	€ 1.672.000-

Financiële toelichting programma Dienstverlening en Bestuur

Opvallende verschillen ten opzichte van de begroting 2015 binnen dit programma zijn:

Algemene dekkingsmiddelen:

- ⇒ incidentele verkoop aandelen NUON is verwerkt als baat in 2015. (900.000 als incidentele baat)
- ⇒ verwerking mutatie notitie reserves en voorzieningen in 2015 zorgt voor een grote mutatie in de reserves
- ⇒ stijging belastingopbrengsten n.a.v. kerntakendiscussie
- ⇒ hogere uitkering gemeentefonds t.o.v. 2015 € 670.000 voordeel
- ⇒ lagere uitkering sociaal domein € 730.000 t.o.v. 2015 (budgettair neutraal verwerkt)
- ⇒ hoger saldo kostenplaatsen € 112.000 verschil t.o.v. 2015 (rentevoordeel)

Bedrijfsvoering:

- ⇒ stijging kosten automatisering t.o.v. 2015 € 533.000, als gevolg van uitbreiding, kostenstijging leveranciers en definitieve bedrag bijdrage Desom
- ⇒ opbrengst desintegratiekosten brandweer uit de begroting € 349.000 nadeel (budgettair neutraal zie beleidsveld openbare orde en veiligheid)
- ⇒ verlaging opbrengst apparaatskosten jeugd en Wmo € 30.000 nadeel
- ⇒ verhoging opbrengst detachering van beleidsveld bestuur € 23.000

⇒ incidentele investering invoering VPB in 2015: geeft een voordeel in 2016 van € 33.000

Bestuur:

- ⇒ incidentele investeringen 2016 € 75.000
- ⇒ vervallen opbrengst detachering naar beleidsveld bedrijfsvoering € 39.000
- ⇒ verlaging onderzoekskosten (kerntakendiscussie)
- ⇒ stijging accountantskosten i.v.m. controle sociaal domein € 10.000

Openbare orde en veiligheid

- ⇒ vervallen desintegratiekosten brandweer € 349.000 voordeel (budgettair neutraal zie beleidsveld bedrijfsvoering)
- ⇒ lagere bijdrage aan de veiligheidsregio t.o.v. 2015 € 80.000
- ⇒ vervallen afschrijvingslast brandweer € 36.000

Toelichting ontwikkeling kosten automatisering

Ten opzichte van de begroting 2015 zijn de kosten voor automatisering in 2016 hoger begroot. De afwijking komt neer op een bedrag van € 533.000. Dit is als volgt te verklaren:

1. Op 8 september 2014 heeft uw raad ingestemd met toetreding tot het SSC DeSom. Met deze toetreding per 1 januari 2015 is beoogd:
 - het borgen van de continuïteit en betrouwbaarheid
 - het verhogen van de kwaliteit
 - het verhogen van de efficiency
 - minder meerkosten

Bij het opstellen van de begroting 2015 hebben wij (zoals ook toegelicht in de Zomernotitie) een te lage raming opgenomen voor onze bijdrage aan DeSom. De bijdrage die, zoals bekend, afhankelijk is van de snelheid van onze gefaseerde 'invoeging' bij DeSom, was bij het opstellen van de (meerjaren)begroting nog niet bekend. De geraamde bijdrage van slechts € 200.000 was alleen gebaseerd op vooral de loonkosten die overgingen van de gemeente naar DeSom.

2. De bijdrage van € 200.000 is vorig jaar ook opgenomen in de meerjarenraming 2016-2018. Dit leidt er toe, nu er wel inzicht is in onze definitieve bijdrage aan DeSom (2016: € 590.000) dat er een forse afwijking ontstaat ten opzichte van 2015. Die afwijking voor de bijdrage aan DeSom komt neer op een bedrag van € 390.000. Bij uw besluit van 8 september 2014 inzake de toetreding tot de DeSom zijn we ervan uitgegaan dat onze bijdrage aan DeSom op termijn zal toegroeien naar een bedrag van circa € 700.000. Dat niveau bereiken we in 2016 nog niet omdat een aantal kosten nog bij ons in huis blijven.

Los van onze deelname aan DeSom nemen de overige lasten voor automatisering fors toe. Kosten voor Dienstverlening, netwerk en applicaties moeten

wij met ruim € 250.000 hoger ramen dan in 2015 het geval is. Voor een deel valt dit te verklaren uit de toename van ons takenpakket op het Sociaal Domein. Immers uitvoering van nieuwe taken leidt ook tot hogere ict-kosten. Verder dienen we te voldoen aan wettelijke eisen t.b.v. de Basisregistratie Grootchalige Topografie en de modernisering van de Gemeentelijke Basisregistraties personen. Ook vraagt de toename aan digitale dienstverlening om investeringen. De hogere raming vloeit voor een belangrijk deel echter ook voort uit de in 2014 aangekondigde tariefsverhoging van onze leverancier Pink. Wij hebben gemeend om deze in 2016 volledig op te nemen. Zoals bekend voeren wij samen met andere gemeenten een juridische procedure tegen de extreme tariefsverhoging van ca € 100.000. Nu we deze verhoging wel ramen, vervalt uiteraard de vermelding in de risicoparagraaf.

3. Naast stijging van kosten is er ook sprake van een afname van lasten, met name de kapitaallasten. Deze lopen de komende jaren fors terug, dit vanwege onze aansluiting bij DeSom.

Programma Welzijn en Zorg

Doelstelling / missie

De gemeente Koggenland wil een toegevoegde waarde zijn voor de leefbaarheid en de saamhorigheid in onze dorpskernen. Kwaliteiten, krachten en kansen zijn het startpunt. Individuele en verenigde inwoners van Koggenland ontwikkelen zich zo veel mogelijk zelfstandig en met hulp van de eigen omgeving. Onze inwoners en organisaties kunnen, als het nodig is, rekenen op ondersteuning op maat. Wij zijn effectief, laagdrempelig en bereikbaar voor iedereen, waarbij goede en actieve communicatie, samenwerking en betrokkenheid centraal staan.

Dit beleidsprogramma heeft raakvlakken met diverse andere beleidsterreinen zoals veiligheid, wonen en openbare ruimte (leefomgeving).

Beleidsvelden

Het programma Welzijn en Zorg bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- * Inkomensvoorzieningen
- * Jeugd (0-23 jaar)
- * Sport, recreatie en sportaccommodaties
- * Zorg en voorzieningen
- * Kunst, cultuur en ontwikkeling

Voor het beleidsveld "kunst, cultuur en ontwikkeling" is voor het jaar 2016 geen speerpunt dan wel nieuw beleid gedefinieerd. In het bestaande beheer zijn geen nieuwe ontwikkelingen voorzien. Het beleidsveld is dan ook niet verder uitgewerkt. Uiteraard zijn de lasten en baten van het beleidsveld wel opgenomen in het financiële overzicht van het programma.

Algemene ontwikkelingen

Na de eerste ervaringen met de nieuwe wetgeving binnen het sociaal domein vindt nu echt een transformatie plaats. De gemeente Koggenland werkt in de regio West-Friesland en daarbuiten, intensief samen om de (maatschappelijke) dienstverlening aan onze inwoners verder te verbeteren.

Kern is een nieuwe verhouding tussen overheid, maatschappelijke organisaties en inwoners. Ondersteuning komt pas in beeld als men zelf er niet uitkomt en ondersteuning vanuit familieleden of de directe omgeving niet mogelijk is (Wet maatschappelijke ondersteuning). Dit laatste is niet gemakkelijk en zeker niet voor iedere inwoner mogelijk. Daar waar nodig biedt de gemeente daarom (tijdelijk) een vangnet.

Het door de raad gestelde uitgangspunt is dat de nieuwe taken in het Sociaal Domein budgettair neutraal worden uitgevoerd. Gezien de kortingen in de budgetten ligt hier een forse opdracht, die we samen met onze (maatschappelijke) partners oppakken. Vanaf 2016 hebben we te maken met lagere budgetten. Hoewel de gemeente niet de enige toegang is en we vanuit de Wmo en Jeugdzorg een open eind-regeling hebben:

- * zetten we in op preventie om dure zorg achteraf te voorkomen
- * zetten we in op nulde en eerste lijn in plaats van duurdere tweede lijn
- * focussen we tijdens de intake-fase op eigen kracht, eigen mogelijkheden, eigen netwerk
- * kopen we anders en goedkoper in, waar mogelijk
- * zetten we pilots op met zorgaanbieders
- * maken we keuzes met betrekking tot prioritering en eventuele wachtlijsten

Daarbij maken we onder meer gebruik van de Monitor Sociaal Domein, zodat wij tijdig effecten helder in beeld kunnen krijgen.

Zorgteam Koggenland

Belangrijke pijler achter onze dienstverlening is ons Zorgteam: het hart van onze dienstverlening. Daarin zijn alle professionals actief om informatie, passende zorg en ondersteuning te bieden aan onze inwoners. In het Zorgteam werken we nauw samen met zorgaanbieders, huisartsen en zorgverzekeraars.

Voor onze dienstverlening op het gebied van werk en inkomen (Participatiewet) zijn wij onderdeel van WerkSaam West-Friesland. Schuldhulpverlening en bijzondere bijstand blijven wij zelf bieden, ook daarin streven we naar maatwerk.

Gelijk als de voorgaande twee jaren nemen wij ook in deze begroting een post op voor de tijdelijke formatie (flexibele schil) binnen de afdeling Welzijn en Zorg om verder uitvoering te geven aan de transformatie. Het betreft hier een bedrag van € 150.000 dat ingezet wordt binnen onze organisatie zelf, maar ook ter financiering van diverse regionale activiteiten met name de regionale inkoop-/contractmanagement voor de Wmo en de Jeugdzorg. Uw raad wordt voorgesteld om dit bedrag ten laste te brengen van de reserve Wmo.

Beleidsveld Inkomensvoorzieningen

Achtergrond / ontwikkelingen

Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. De inkomensvoorziening, re-integratie en werkgeversdienstverlening worden uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling WerkSaam West-Friesland.

Door de komst van de participatiewet is de Incidentele Aanvullende Uitkering (IAU) komen te vervallen. Hiervoor is de vangnetuitkering in de plaats gekomen. Als de uitgaven van het budget Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG-budget) met 5% van het BUIG-budget worden overschreden kan er een aanvraag voor de vangnetuitkering bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) worden ingediend. De aanvraag moet worden gedaan na afloop van het lopende jaar (in 2016 over 2015, in 2017 over 2016, etc.) Het financiële risico is met de vangnetuitkering verminderd ten opzichte van de IAU.

De onderdelen bijzondere bijstand, schuldhulpverlening en het Koggenfonds worden uitgevoerd door het Zorgteam Koggenland.

Wat willen we?

Onze inwoners stimuleren te participeren in de maatschappij en waar nodig ondersteunen op het gebied van werk en inkomen.

Participatiewet

De inwoners die (nog) niet in staat zijn om te participeren, wordt een uitkering verstrekt, waarbij de verdien capaciteit volledig wordt benut. Dit wordt gerealiseerd door middel van uitvoering van het beleidsplan participatiewet door WerkSaam West-Friesland

Bijzondere bijstand/Koggenfonds

Financiële ondersteuning bieden aan inwoners zodat zij kunnen participeren in de maatschappij. Via de beleidsregels bijzondere bijstand en de nota Koggenfonds.

Schuldhulpverlening

Voorkomen dat inwoners in de schulden geraken dan wel ze ondersteuning bieden de schuldproblematiek op te lossen. Via het beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening West-Friesland.

Doelstelling 2016

Participatiewet

Monitoring WerkSaam WF op de volgende resultaten*:

- ✓ Beperken instroom door een preventiequote van 20% voor volwassenen en een preventiequote van 30% voor jongeren.
- ✓ Stimuleren zelfstandig ondernemerschap, door middel van uitstroom uit de bijstand, minimaal 5 voor heel Westfriesland.
- ✓ Het beschikbare budget voor het programma re-integratie is taakstellend voor de uitgaven van WerkSaam Westfriesland.
- ✓ 10% meer plaatsingen door inzet van diverse instrumenten/activiteiten dan in 2015.
- ✓ 32fte beschutte werkplekken creëren voor heel West-Friesland.

* Bron: begroting 2016 WerkSaam WF

Schuldhelpverlening

Monitoring uitvoering van beleidsplan Integrale Schuldhelpverlening West-Friesland op de volgende resultaten:

- ✓ Maximaal 10% uitval tijdens het traject schuldhelpverlening van het gehele bestand in 2016
- ✓ Uitbreiding aantal tot stand gebrachte (minnelijke) schuldregelingen met 5% ten opzichte van 2015
- ✓ Uitbreiding aantal succesvolle afgeronde schuldbemiddelingstraject met 5% ten opzichte van 2015

Doelstelling 2015

Participatiewet *

- ✓ Uitstroom bevorderen met 10% ten opzichte van 2014
- ✓ Verdien capaciteit optimaal benutten door regionaal 150 werkplekken continu te bezetten
- ✓ Werkgeversdienstverlening optimaliseren door tevredenheid van werkgevers met een minimale score van 7.
- ✓ Het uitkeringsbestand niet stijgt ten opzichte van 2014

* Bron: voorjaarsnota 2015 WerkSaam WF en zomernotitie gemeente Koggenland

Realisatie 2014

- ✓ Oprichting WerkSaam West-Friesland

Wat gaan we doen?

Participatiewet

- ✓ Samen met de zes andere West-Friese gemeenten leveren wij een bijdrage aan beleid. WerkSaam WF is een GR die het beleidsplan uitvoert. De uitvoering is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de zeven West-Friese gemeenten
- ✓ Meten van tevredenheid van werkgevers door WerkSaam WF

Schuldhelpverlening

- ✓ Uitvoering geven aan het beleidsplan door middel van de intakes die het Zorgteam uitvoert. Uitvoering van de feitelijke schuldhelpverlening gebeurt door een externe partner

Invloed gemeente

Participatiewet

De regeling wordt uitgevoerd door WerkSaam West-Friesland en wij hebben als één van de zeven West-Friese gemeenten in de GR, invloed.

Schuldhelpverlening

De intake voor schuldhelpverlening wordt uitgevoerd door ons Zorgteam, hierin wordt bepaald of een inwoner in aanmerking komt.

Randvoorwaarden risico's

Participatiewet: door de regionale uitvoering moet er een koppeling zijn met het Zorgteam zodat de helpverlening integraal kan worden aangepakt via het principe "1 gezin, 1 plan, 1 regisseur" (1G1P1R).

Beleidsveld Jeugd 0-23 jaar

Achtergrond / ontwikkelingen

Sinds 1 januari 2015 is de transitie een feit. De nieuwe taken op het gebied van jeugdzorg, AWBZ/Wmo, Participatiewet en passend onderwijs (1 augustus 2014) zijn gestart. De huidige en komende periode is erop gericht om vorm te geven aan de transformatie. Om deze omslag te bereiken dienen inwoners allereerst hun eigen mogelijkheden en kracht te benutten. Hoe kunnen zij weer de regie krijgen over hun eigen situatie? Wanneer dit niet lukt, kunnen zij rekenen op ondersteuning van de gemeente.

Op grond van de Wet Publieke gezondheid heeft de gemeente een aantal wettelijke taken op het gebied van de gezondheidszorg. Deze zijn grotendeels ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling bij de GGD Hollands Noorden (onderdeel opgenomen bij beleidsveld Zorg en Voorzieningen).

Als gevolg van een grotere toestroom van anderstaligen naar ons land hebben we binnen het onderwijs opvang en aanbod voor leerlingen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar georganiseerd.

Sinds de inwerkingtreding van de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en educatie (Wet Oké) op 1 augustus 2010 zijn er grote veranderingen doorgevoerd op het gebied van verdere professionalisering van het peuterspeelzaalwerk. Samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk is van groot belang. Goed onderwijs begint bij een goede voorschoolse voorziening. Het moet voor de ontwikkeling van peuters niet uitmaken of zij dan naar een kinderopvang gaan of peuterspeelzaal. In 2015 is een start gemaakt om de verdere harmonisatie van genoemde instellingen te realiseren.

In samenspraak met de beide schoolbesturen hebben wij in juli 2015 opdracht gegeven voor het opstellen van een gezamenlijke visie op onderwijshuisvesting in onze gemeente. Deze visie moet de onderlegger zijn voor toekomstbestendige besluiten over de huisvesting van het onderwijs in Koggenland. De visie is gericht op het gehele primaire onderwijs, maar moet, meer specifiek, leiden tot een toekomstbestendige oplossing voor het onderwijs in Avenhorn/De Goorn. Wij gaan er van uit dat in 2016 hierover nadere besluitvorming kan plaatsvinden. In deze begroting is hier in financiële zin geen rekening mee gehouden.

Wat willen we?

Ieder kind groeit in goede gezondheid en in een veilige omgeving op. Ieder kind is, indien mogelijk, goed voorbereid op primair onderwijs en kan rekenen op een passend onderwijsaanbod om vervolgens door te kunnen stromen naar een vervolgopleiding en/of werk. Verminderen en voorkomen van ernstige opvoed- en opgroei problemen bij het kind. Hierbij zetten we in op preventie en vroegsignalering. Uitvoering van het integrale plan om jeugdoverlast binnen onze gemeente te beperken.

SPEERPUNT

Verschuiving van inzet van specialistische hulp (2^e lijn) naar 0^{de} en 1^e lijn.

Doelstelling 2016

- ✓ Van de nieuwe aanmeldingen per 1 juli 2015 is 35% 2^e lijnzorg (specialistische hulp) en 65% 0^{de} en 1^e lijnzorg (door Zorgteam Koggenland). Doel is vermindering van inzet van specialistische hulp met 10 % in 2016
- ✓ Ouders/verzorgers ondersteunen en versterken van de zelfredzaamheid ten aanzien van de opvoeding (preventie)
- ✓ Versterken van de signaleringsfunctie en voortzetten/behouden van het bereik van de vindplaatsen binnen het CJG.

Wat gaan we doen?

- ✓ Inzetten op preventie
- ✓ Scholing medewerkers Zorgteam Koggenland
- ✓ Profileren van het Zorgteam Koggenland
- ✓ Interne bedrijfsvoering van het Zorgteam Koggenland afstemmen op het behalen het speerpunt verschuiving van 2^e naar 0^e en 1^e lijnszorg door het Zorgteam
- ✓ Optimaliseren van de werkafspraken met de zorgaanbieders.

Invloed gemeente

Wij zijn opdrachtgever. Wij verlenen echter niet zelf de specialistische hulp. Dit wordt door de zorgaanbieders gedaan.

Randvoorwaarden risico's

Opgemerkt dient te worden dat een 2^e lijns voorziening niet per definitie duur is. Waar het om gaat is om uiteindelijk, indien mogelijk, dure specialistische zorg te verminderen.

Een risico is dat de Jeugdzorg een open eind-regeling is.

SPEERPUNT

Structureel inzetten van extra 12 uren school maatschappelijk werk (SMW) in Zorgteam Koggenland zodat we van 20 uur naar 32 uur per week in totaal gaan.

Doelstelling 2016	Versterken van het Zorgteam Koggenland in de 1 ^e lijn.
Wat gaan we doen?	De schoolmaatschappelijk werker blijft de schakel tussen het basisonderwijs en het Zorgteam Koggenland. Hiermee wordt bereikt dat we vroegtijdig blijven signaleren in het kader van preventie. De schoolmaatschappelijk werker is laagdrempelig door haar fysieke aanwezigheid op de basisscholen. Zij maakt als professional onderdeel uit van de Zorg Adviesteam op de scholen.
Invloed gemeente	Ja, maakt onderdeel uit van het Zorgteam Koggenland.
Randvoorwaarden risico's	Samenwerking met het onderwijs is essentieel in deze.
SPEERPUNT	Ontwikkelen visie met Stichting Peuterspeelzaalwerk en uitwerken besluitvorming kerntakendiscussie.
Doelstelling 2016	In samenwerking met onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk verder optimaliseren van een dekkend aanbod van voor- en vroegschoolse educatie in de voorschoolse periode en toeleiding waarbij vroegsignalering centraal staat.
Wat gaan we doen?	Afstemmen van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang waarbij samenwerking tussen kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, onderwijs en een doorgaande lijn centraal staat. Verder optimaliseren van een dekkend aanbod voor de doelgroep 0-4 jarigen ter voorbereiding op het onderwijs .
Invloed gemeente	Binnen de kaders van rijks- en gemeentebesluit zijn betrokken instellingen autonoom en zelfstandig in het maken van keuzes met betrekking tot de bedrijfsvoering.

Randvoorwaarden risico's	Peuterspeelzaalwerk is een belangrijk vangnet richting jeugdzorg en daarom van groot belang als vindplaats. Door bezuinigingen als gevolg van rijks- en gemeentebestuur bestaat het risico dat er locaties moeten sluiten. Dit kan een negatief effect hebben op de bereikbaarheid van de doelgroep waardoor de kans bestaat dat kinderen onvoldoende worden voorbereid op het basisonderwijs.
SPEERPUNT	Uitvoeren integraal plan van aanpak jeugdoverlast
Doelstelling 2016	Het beperken van jeugdoverlast met 10% van het aantal overlastmeldingen ontvangen bij het Meldpunt Koggenland ten opzichte van 2014 en 2015. Bij het Meldpunt Koggenland zijn in 2014 en 2015 (t/m juni) respectievelijk 135 en 89 overlastmeldingen binnen gekomen.
Wat gaan we doen?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Meer Inzicht krijgen in de overlastmeldingen (intern en extern) om zodoende één overzicht te hebben. 2. In een vroegtijdig stadium in contact komen met jongeren om eventuele problemen op verschillende gebieden (bijv. zorg, leerplicht, werk etc.) te voorkomen of hierbij te ondersteunen en daarnaast om overlast te beperken. 3. Uitvoering geven aan het integrale plan om jeugdoverlast binnen onze gemeente te beperken.
Invloed gemeente	Het integrale plan is door de gemeente zelf opgesteld en wordt met partners uitgevoerd.
Randvoorwaarden risico's	Ondanks alle inspanningen kan het zijn dat de jongeren niet worden bereikt en de overlast blijft bestaan. En daarnaast speelt de capaciteit van het jongerenwerk een rol.
SPEERPUNT	Besluitvorming visietraject onderwijshuisvesting.
Doelstelling 2016	Voor de zomer van 2016 hebben we een voorstel gereed voor de bestuurlijke besluitvorming met betrekking tot de onderwijshuisvesting Avenhorn – De Goorn.

Wat gaan we doen?

Voor het einde van het jaar 2015 wordt samen met de schoolbesturen een gezamenlijke visie op de onderwijshuisvesting geformuleerd. Deze visie wordt toegevoegd aan de reeds uitgevoerde onderzoeken met betrekking tot de onderwijshuisvesting Avenhorn – De Goorn. Voor de zomer van 2016 zal op basis hiervan een voorstel gereed zijn voor de bestuurlijke besluitvorming met betrekking tot de onderwijshuisvesting Avenhorn – De Goorn.

Invloed gemeente

De gemeente is opdrachtgever.

Randvoorwaarden risico's

De voortgang in de formulering van de gezamenlijke visie kan vertraging oplopen.

Beleidsveld Sport, recreatie en sportaccommodaties

Achtergrond / ontwikkelingen

Zwembaden

De beide zwembaden, het buitenbad "Buitemeere" in Obdam en het binnenbad "Koggenbad" in De Goorn, werken nauw samen. Door deze samenwerking worden er verbindingen gelegd tussen de dorpen en profiteren ze van elkaars sterke punten. Beide baden werken volgens een actueel bedrijfsplan waarin duidelijke doestellingen over veiligheid, benutting, bezetting en de financiële kaders zijn opgenomen. De exploitatie is gehouden aan de wettelijke eisen van de WHVBZ (Wet Hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden). De wet wordt op termijn vervangen door de nieuwe zwemwaterwet.

Sporthal en gymzalen

De Koggenhal en zes gymzalen zijn eigendom van de gemeente. Benutting, bezetting en exploitatie vinden plaats onder verantwoordelijkheid van de beheerder binnensportaccommodaties. De gymzalen in Berkhout en Zuidermeer zijn geen eigendom van de gemeente, de inventaris wel. De locaties moeten voldoen aan de normeringen van de sportbonden. Voor het schoolgebruik zijn de voorwaarden van het ministerie van Onderwijs leidend.

Buitensportaccommodaties

Voor de buitensportaccommodaties is het accommodatiebeleid van toepassing. Het nieuwe accommodatiebeleid (en het subsidiebeleid) wordt in 2016 geïmplementeerd.

Sportparticipatie

Circa 78% van onze inwoners is lid van een sportvereniging. Regionaal ligt dit op 72% en landelijk op 65%. De sportparticipatie is dus hoog. Gezien de ontgroening/vergroening is het niet reëel dat sportparticipatie zal toenemen. Stabilisatie van sportdeelname willen wij bereiken door het in stand houden van de huidige accommodaties.

Wat willen we?

Het aanbod aan sportieve en recreatieve voorzieningen, dat past binnen het beleid van de gemeente of aansluit bij de initiatieven, wensen en behoeften van de inwoners of ondernemers, faciliteren en stimuleren.

SPEERPUNT

Implementeren nieuw subsidie- en accommodatiebeleid als uitwerking besluitvorming kerntakendiscussie (Speerpunt 2015 was ontwikkelen accommodatiebeleid).

Doelstelling 2016

Implementeren nieuw subsidie- en accommodatiebeleid.

Doelstelling 2015

Zorgen voor het in stand houden en waar mogelijk verbeteren van de deelname aan sport.

Wat gaan we doen?

De subsidieaanvragers betrekken en laten participeren in de ontwikkeling en implementatie van het nieuwe beleid.

Invloed gemeente

Ja

Randvoorwaarden risico's

Actieve participatie van de verenigingen is noodzakelijk. Demografische ontwikkelingen (dalend aantal geboortes en toename aantal ouderen) en dalende ledenaantallen bij sportverenigingen zijn risico's.

Beleidsveld Zorg en voorzieningen

Achtergrond / ontwikkelingen

Sinds 1 januari 2015 is de transitie een feit. De nieuwe taken op het gebied van jeugdzorg, AWBZ/Wmo, Participatiewet en passend onderwijs (1 augustus 2014) zijn gestart. De huidige en komende periode is erop gericht om vorm te geven aan de transformatie. Om deze omslag te bereiken dienen inwoners allereerst hun eigen mogelijkheden en kracht te benutten. Hoe kunnen zij weer de regie krijgen over hun eigen situatie? Wanneer dit niet lukt, kunnen zij (tijdelijk) rekenen op ondersteuning van de gemeente.

In regionaal verband (Madvosa) is besloten te komen tot een bundeling van het doelgroepenvervoer (Leerlingenvervoer, vervoer jeugdzorg en het WSW vervoer) en dat in één project aan te besteden. Het Wmo-vervoer wordt apart aanbesteed. Om dit te realiseren is een regionale projectgroep ingesteld. De nieuwe concessieperiode moet ingaan per 1 augustus 2016.

Op grond van de Wet Publieke Gezondheidszorg heeft de gemeente een aantal wettelijke taken. Die zijn grotendeels ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling bij GGD Hollands Noorden. Bovendien dient de gemeente iedere vier jaar een nota lokaal gezondheidsbeleid op te stellen. Deze is medio 2013 vastgesteld. Op basis van een uitvoeringsprogramma stelt de gemeente haar prioriteiten op de terreinen weerbaarheid en bewegen. Deze zijn gesteld op basis van het gezondheidsprofiel (GGD, 2011). Het profiel sluit aan bij de Monitor Sociaal Domein.

Wat willen we?

Bevorderen dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam zijn, zo weinig mogelijk gezondheidsproblemen ervaren en naar vermogen actief participeren aan de samenleving.

SPEERPUNT

Verschuiving van inzet van specialistische hulp (2^e lijn) naar de 0^e en 1^e lijn.

Doelstelling 2016

- ✓ Per 1 juli 2015 is de verhouding van de nieuwe aanmeldingen tweede lijnzorg (specialistische hulp) 35% tegen 65% 0de en 1e lijnzorg (door Zorgteam Koggenland). Doel is vermindering van inzet van specialistische hulp met 10 % in 2016
- ✓ Versterken van de signaleringsfunctie en voortzetten/behouden van het bereik van de vindplaatsen.
- ✓ Inzet op verdere beleidsintegratie met Jeugd

Wat gaan we doen?

- ✓ Inzetten op preventie
- ✓ Scholing medewerkers Zorgteam Koggenland
- ✓ Profileren van het Zorgteam Koggenland
- ✓ Interne bedrijfsvoering van het Zorgteam Koggenland afstemmen op het behalen van deze verschuiving.
- ✓ Optimaliseren van de werkafspraken met de zorgaanbieders.
- ✓ Waar nodig hulp en ondersteuning bieden aan onze inwoners
- ✓ Zorgen voor een goede informatievoorziening over hulp en ondersteuningsmogelijkheden
- ✓ Input geven aan landelijke monitor 'Waar staat je gemeente?' (samenwerking VNG+CBS)
- ✓ Beleidsplan Sociaal Domein 'Koggenland voor elkaar' evalueren en vervolg opstellen

Invloed gemeente

Wij zijn opdrachtgever. Echter, wij verlenen niet (altijd) zelf de (specialistische) hulp. Dit wordt door de zorgaanbieders gedaan, veelal in combinatie met (mantel-)zorg uit de directe omgeving. Bovendien afhankelijk van medewerking en individuele omstandigheden (gezondheid) van onze inwoners.

Randvoorwaarden risico's

- ✓ Wmo 2015 is een open einde regeling
- ✓ De invulling van dit beleidsveld vereist een goede regionale afstemming. De individuele aanspraak op zorg blijft persoonlijk en afhankelijk van (ervaren) gezondheid/zelfredzaamheid.
- ✓ Een 2e lijns voorziening hoeft niet per definitie duur te zijn. Waar het om gaat is om uiteindelijk, indien mogelijk, dure specialistische zorg te verminderen.

SPEERPUNT

Effectiever benutten van het potentieel aan vrijwilligers

Doelstelling 2016

- ✓ Meer inzetten van vrijwilligers. Doelstelling is om 10 % meer vrijwilligers in te zetten t.o.v. 2015.
- ✓ Vraaggericht en preventief inzetten van mantelzorgondersteuning.
- ✓ Versterken koppeling formele en informele zorg. Dit sluit ook aan bij het speerpunt van de verschuiving 2^e naar 0^e en 1^e lijnszorg.

Doelstelling 2015

- ✓ Vrijwilligers actief benaderen,
- ✓ Passende training verzorgen gericht op vergroting professionaliteit/netwerkversterking 25% mantelzorg, 81% burenhulp en 63% vrijwilligerswerk. Dat betekent een verhoging ten opzichte van 2014 nulmeting.*
- ✓ Meer mantelzorgers in beeld/betere koppeling formele en informele zorg

* -> Bij mantelzorg altijd sprake van een persoonlijke relatie, bij burenhulp mensen uit directe woonomgeving en vrijwilligerswerk overig vrijwillige hulp/zorg. Cijfers gebaseerd op Monitor Sociaal Domein 2013, nieuwe cijfers najaar 2015 beschikbaar

Realisatie 2014

- ✓ Registratiesysteem vrijwilligers aangeschaft en ingericht
- ✓ Afspraken Kennisplatform mantelzorg West-Friesland verrijkt

Wat gaan we doen?

- ✓ Ondersteuning bieden aan vrijwilligers door Transformatie: gerichte benadering, vast onderdeel bij Toegang/Keukentafelgesprekken.
- ✓ Nauwe afstemming/samenwerking met onze partners De West-Friese Uitdaging en het Kennisplatform Mantelzorg West-Friesland.

Invloed gemeente

Ja, wij hebben een eigen vrijwilligersbestand en zetten de vrijwilligers zelf in.

Randvoorwaarden risico's

West-Friese mentaliteit maakt dat vrijwilligers/mantelzorgers zich pas veelal melden na (dreigende) overbelasting. Vanuit Zorgteam wordt bij signalen direct actie ondernomen. Tevens is er een stijgende druk op mantelzorgers en vrijwilligers, dit maakt dat bij elke hulpvraag aandacht is voor maatwerkoplossingen.

SPEERPUNT

Bundeling doelgroepenvervoer.

Doelstelling 2016

Het leerlingenvervoer, het vervoer in het kader van de jeugdzorg en het WSW vervoer in één project onderbrengen en in zijn totaliteit aanbesteden. Het betreft een regionaal project.

Wat gaan we doen?

Koggenland neemt deel aan een regionale samenwerking om dit Europees aan te besteden. Er komt een aanbesteding voor de regiotaxi en één voor de overige vervoersstromen (leerlingen-, jeugdzorg -18 jaar, en WSW-vervoer). Vanaf augustus 2015 vinden daartoe de voorbereidingen plaats. De contracten gaan per 1 augustus 2016 in.

Invloed gemeente

Als deelnemer van het regionale traject om Europees aan te besteden hebben wij invloed.

Randvoorwaarden risico's

Niet van toepassing

Wat gaat het kosten?

Nieuw beleid / investeringen 2016	Bedrag investering:	Toelichting	Lasten nieuw beleid 2016		Totaal lasten nieuw beleid	Meerjarenbe- grotting 2017	Meerjarenbe- grotting 2018	Meerjarenbe- grotting 2019
			Structureel	Incidenteel				
Totaalsom investeringen	€ 310.000	zie financiële toelichting		€ 310.000	€ 310.000			
Besluitvorming kerntakendiscussie	€ 469.891-	zie financiële toelichting	€ 469.891-		€ 469.891-	€ 800.682-	€ 827.073-	€ 827.073-
	€ 159.891-		€ 469.891-	€ 310.000	€ 159.891-	€ 800.682-	€ 827.073-	€ 827.073-

Beleidsvelden		Jaarrekening 2014	Bestaand beleid 2015	Nieuw beleid 2016		Begroting 2016	Meerjarenbe- grotting 2017	Meerjarenbe- grotting 2018	Meerjarenbe- grotting 2019
				Structureel	Incidenteel				
	Lasten:								
Inkomensvoorzieningen		€ 4.394.623	€ 4.514.390			€ 4.444.059	€ 4.162.388	€ 4.079.955	€ 4.039.807
Jeugd 0 - 23 jaar		€ 3.021.035	€ 6.730.322		€ 140.000	€ 6.109.236	€ 5.734.505	€ 5.745.095	€ 5.725.221
Sport, recreatie en sport- accommodaties		€ 2.476.434	€ 1.427.462	€ 22.500-		€ 1.342.185	€ 1.289.119	€ 1.232.521	€ 1.232.521
Zorg en voorzieningen		€ 3.771.615	€ 5.750.452	€ 400.000-	€ 170.000	€ 5.162.634	€ 4.848.924	€ 4.753.641	€ 4.727.213
Kunst, cultuur en ontwikkeling		€ 1.641.791	€ 594.553	€ 41.000-		€ 543.553	€ 388.013	€ 378.363	€ 378.363
	Totaal lasten:	€ 15.305.498	€ 19.017.179	€ 463.500-	€ 310.000	€ 17.601.667	€ 16.422.949	€ 16.189.575	€ 16.103.125
	Baten:								
Inkomensvoorzieningen		€ 3.147.899-	€ 2.483.118-			€ 2.420.131-	€ 2.281.393-	€ 2.281.393-	€ 2.281.393-
Jeugd 0 - 23 jaar		€ 26.000-	€ 3.732.156-			€ 35.650-	€ 35.650-	€ 35.650-	€ 35.650-
Sport, recreatie en sport- accommodaties		€ 901.854-	€ 869.211-	€ 6.391-		€ 902.599-	€ 908.990-	€ 915.381-	€ 915.381-
Zorg en voorzieningen		€ 474.494-	€ 454.358-			€ 309.250-	€ 309.250-	€ 309.250-	€ 309.250-
Kunst, cultuur en ontwikkeling		€ 82.859-	€ 20.150-			€ 17.150-	€ 17.150-	€ 17.150-	€ 17.150-
	Totaal baten:	€ 4.633.106-	€ 7.558.993-	€ 6.391-	€ -	€ 3.684.780-	€ 3.552.433-	€ 3.558.824-	€ 3.558.824-
SALDO PROGRAMMA		€ 10.672.392	€ 11.458.186	€ 469.891-	€ 310.000	€ 13.916.887	€ 12.870.516	€ 12.630.751	€ 12.544.301

Opgenomen investeringen en daaruit voortvloeiende lasten en mutaties uit de besluitvorming uit de kerntakendiscussie:

Nieuw beleid / investeringen & kerntakendiscussie	Benodigd krediet	Kerntaken-discussie	Dekking/ beleidsveld	Structureel	Incidenteel	Begroting 2016	Meerjarenbegroting 2017	Meerjarenbegroting 2018	meerjarenbegroting 2019
(mutaties) nieuwe beleid:									
inzet vrijwilligers	€ 20.000		exploitatie		€ 20.000	€ 20.000			
uitvoering/ontwikkelen integraal beleid jeugdoverlast	€ 125.000		alg. reserve		€ 125.000	€ 125.000			
integratie onderzoek peuterspeelzaal en kinderopvang	€ 15.000		alg. reserve		€ 15.000	€ 15.000			
transformatie Sociaal Domein	€ 150.000		reserve WMO		€ 150.000	€ 150.000			
mutaties uit kerntakendiscussie:									
peuterspeelzaalwerk		€ -	jeugd	€ -		€ -	€ 38.500-	€ 38.500-	€ 38.500-
bibliotheekwerk		€ -	kunst ca.				€ 135.000-	€ 135.000-	€ 135.000-
muziekbijdragerегeling		€ 26.000-	kunst ca.	€ 26.000-		€ 26.000-	€ 26.000-	€ 26.000-	€ 26.000-
onderhoud sportaccommodaties		€ -	sport ca.				€ 65.900-	€ 65.900-	€ 65.900-
huur sportaccommodaties		€ 6.391-	sport ca.	€ 6.391-		€ 6.391-	€ 12.782-	€ 19.173-	€ 19.173-
subsidies subsidieplafond (o.a. sport)		€ 15.000-	sport ca.	€ 15.000-		€ 15.000-	€ 100.000-	€ 120.000-	€ 120.000-
huishoudelijke hulp Wmo		€ 400.000-	zorg ca.	€ 400.000-		€ 400.000-	€ 400.000-	€ 400.000-	€ 400.000-
recreatie & toerisme		€ 22.500-	sport ca.	€ 22.500-		€ 22.500-	€ 22.500-	€ 22.500-	€ 22.500-
	€ 310.000	€ 469.891-		€ 469.891-	€ 310.000	€ 159.891-	€ 800.682-	€ 827.073-	€ 827.073-

Financiële toelichting programma Welzijn en Zorg

Opvallende verschillen ten opzichte van de begroting 2015 binnen dit programma zijn:

Jeugd 0 – 23 jaar:

- ⇒ mutatie uit notitie reserves en voorzieningen: incidentele baat in 2015 van € 3.700.000 n.a.v. vrijval voorziening onderhoud schoolgebouwen. (budgettair neutraal, gestort in de reserve)
- ⇒ investering 2016 € 140.000 (uitvoering en ontwikkeling integraal beleid jeugdoverlast en integratie onderzoek peuterspeelzaal en kinderopvang)
- ⇒ verlaging budgetten n.a.v. integratie uitkering sociaal domein (budgettair neutraal)

Sport, recreatie en accommodaties:

- ⇒ recreatievoorzieningen voordeel van € 22.500 conform kerntakendiscussie
- ⇒ incidentele investering recreatie € 50.000 in 2015 (voordelig in 2016)
- ⇒ voordelig saldo zwembaden en sporthal € 30.000
- ⇒ lagere subsidie sport € 15.000 (conform kerntakendiscussie)

Zorg en voorzieningen:

- ⇒ huishoudelijke hulp verlaging budget € 660.000 (waarvan € 400.000 kerntakendiscussie)
- ⇒ investeringen in 2016 € 170.000 (vrijwilligers en transformatie Sociaal Domein)
- ⇒ verlaging budgetten n.a.v. integratie uitkering sociaal domein (budgettair neutraal)
- ⇒ verlaging inkomsten eigen bijdrage via het CAK € 100.000 ten gevolge van herindicering

Kunst, cultuur en ontwikkeling:

- ⇒ afname muzieklesgeldbijdrage met € 26.000 (conform kerntakendiscussie)
- ⇒ lagere bijdrage bibliotheek t.o.v. 2015 € 25.000

Programma Wonen en Ondernemen

Doelstelling / missie

Het zorgen voor de ruimte, veiligheid en kwaliteit om in Koggenland goed te kunnen wonen, werken en recreëren.

Beleidsvelden

Het programma Wonen en Ondernemen bestaat uit de volgende beleidsvelden:

- * Omgevingstaken
- * Openbare ruimte
- * Economie en toerisme
- * Woningbedrijf
- * Grondbedrijf

De beleidsvelden Woningbedrijf en Grondbedrijf zijn niet in deze begroting opgenomen. In deze beleidsvelden ontbreken de speerpunten. Uiteraard zijn deze beleidsvelden wel opgenomen in de financiële overzichten van dit programma, de totale begroting en in de paragrafen.

Algemene ontwikkelingen

Structuurvisie

Op 12 oktober 2009 is de Structuurvisie 2010-2020 vastgesteld. Naast de gemeentelijke visie op woningbouw zijn hierin de gewenste ontwikkelingen op het gebied van wonen, werken en (recreatie) voorzieningen opgenomen. Ook zijn de belangrijkste ruimtelijke kansen en kwaliteiten benoemd, die als basis voor toekomstige plannen kunnen worden benut.

Regionale samenwerking

Samenwerking op het gebied van wonen en ondernemen kan efficiënt zijn maar is ook een vereiste: de provincie stelt regionale afstemming als voorwaarde voordat akkoord wordt gegeven op plannen voor woningbouw of bedrijvigheid. Ook subsidieverstrekkers – provincie en Rijk – stellen vaak deze voorwaarde.

Om de samenwerking gericht te laten verlopen en de regio herkenbaar neer te zetten, werken de West-Friese gemeenten op dit moment voor het eerst aan een gezamenlijke Regionale Structuurschets die in 2016 aan alle gemeenteraden wordt aangeboden. Een dergelijke visie helpt om projecten en ontwikkelingen bij het Rijk en Provincie onder de aandacht te brengen. Daarnaast is de visie basis voor de inzet van bredere samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven, zorg en onderwijs in Noord-Holland Noord (Leisure Board, Agri Board, Energy Board, Holland Health en Maritime Campus).

De Regionale Structuurschets brengt ook samenhang in de gezamenlijke uitvoeringsplannen, zoals de regionaal economische agenda, detailhandelsvisie, bedrijventerreinvisie, woonvisie, huisvestingsverordening en landschapsplan.

Woningmarkt

Landelijk is herstel in de woningmarkt merkbaar, wat overigens vooral voor de Randstad geldt. De komende tijd moet duidelijk worden hoe de woningmarkt in Koggenland zich ontwikkelt. Er is nog voldoende nieuw aanbod en plancapaciteit beschikbaar. Op dit moment staan in alle kernen van Koggenland woningen te koop, met een totaal aanbod van circa 300 woningen.

Voor de nabije toekomst houden we rekening met een voorzichtig doorzettend herstel van de woningmarkt. Dit betekent dat we blijven inzetten op kleinschalige – gefaseerde – ontwikkeling, waarbij extra aandacht is voor het bouwen van woningtypen waar vraag naar is.

Demografische ontwikkeling

De effecten van de demografische ontwikkeling in Nederland worden de komende jaren steeds meer merkbaar.

Ook in Koggenland groeit de bevolking steeds minder snel, neemt het aantal jongeren en werkenden af en neemt de vergrijzing sterk toe. De provincie Noord-Holland heeft in juli 2015 het rapport 'Prognose 2015-2040' gepubliceerd waarin wordt bevestigd dat rond 2030 de bevolking in West-Friesland niet meer groeit. Op allerlei beleidsterreinen, zoals het woningbouwprogramma, maar ook bijvoorbeeld de onderwijshuisvesting, moet met deze verminderde groei rekening worden gehouden. Nu al zien we ook dat er in de verzorgingshuizen wordt geïnvesteerd, om te anticiperen op een andere – meer zorgbehoevende – doelgroep.

Omgevingswet

In 2018 moet de nieuwe Omgevingswet van kracht worden, waar veel wetten en AMVB's op het gebied van omgevingsrecht in opgaan. Behalve bundeling en afstemming is het ook de bedoeling om te komen tot minder regels (deregulering) en meer vrijheid voor gemeenten om eigen regels op te stellen of van algemene regels af te wijken. Dit biedt wellicht mogelijkheden om bijvoorbeeld bouwplannen makkelijker van de grond te krijgen, maar betekent ook dat de gemeente – al dan niet in regionaal verband – keuzes moet maken en kennis moet opbouwen. Volgen we bijvoorbeeld op het gebied van geur of geluid de landelijke norm, of wijken we daar regionaal of lokaal van af en met welke juridische of financiële (schadeclaims) gevolgen. Ter voorbereiding op deze nieuwe wetgeving is in de Kadernota € 20.000 gereserveerd.

Woningmarkt

De start van plan Buitenplaats in de De Goorn is redelijk voorspoedig verlopen, zodat ook de vervolgfase kon worden voorbereid en in 2016 kan worden uitgevoerd.

In Obdam lijkt locatie Polderweijde – als failliete boedel – eindelijk in de verkoop te komen. Dan wordt duidelijk of een ontwikkelaar bereid en in staat is om ook de uitvoering van het woningbouwplan verder in gang te zetten. In Obdam zijn er nog wel woonkavels in het plan Hofland beschikbaar en dat geldt ook voor kavels in Zuidermeer en Berkhout.

Voor Ursem bereiden we woningbouw in de locatie Langereis voor. De voorbereiding van het plan De Tuinen in Ursem hebben we iets uitgesteld om eerst meer zicht te krijgen op de mogelijke gevolgen van invoering van de vennootschapsbelasting binnen het grondbedrijf. We verwachten in 2016 de planvoorbereiding verder op te pakken.

Ten slotte overweegt de bij het project Lijsbeth Tijs in Berkhout betrokken ontwikkelaar om ook hier weer een vervolgfase in ontwikkeling te brengen.

Bedrijventerrein

In de projecten Vredemaker Oost en Hofland zijn nog bedrijfskavels beschikbaar, de verkoop staat nagenoeg stil. Uit provinciaal onderzoek blijkt een regionaal sterke terugval in behoefte aan bedrijventerrein. Onbekend is of dit bij de provincie leidt tot heroverweging in het tempo van ontwikkeling van (regionale) bedrijventerrein.

Provinciale en regionale woonvisie

Eind 2015 is/wordt de (tweede) regionale Woonvisie West-Friesland (RAP) vastgesteld, met de afspraak om alle woningbouwplannen voor elkaar inzichtelijk te maken en jaarlijks te monitoren en te evalueren. Deze visie wordt regionaal ook benut om gezamenlijk het beleid van de provincie te beïnvloeden.

Belangrijk instrument voor de provincie is dat zij woningbouw buiten “bestaand bebouwd gebied” op grond van de provinciale Verordening Structuurvisie en haar Woonvisie, kan tegenhouden. Voor Koggenland geldt dat vrijwel alle nieuwbouw buiten bestaand bebouwd gebied ligt, zodat de provincie voor bijna ieder bouwplan goedkeuring moet geven. De provincie toetst daarbij aan de zogenaamde ‘duurzaamheidsladder’. Dit houdt in

dat voor ieder bouwplan nut en noodzaak moet worden aangetoond, dat voor de woningen niet een kwalitatief meer geschikte locatie beschikbaar is en dat er regionale afstemming is geweest.

In de regionale woonvisie wordt aan deze afstemming invulling gegeven, waarbij ook thema's als levensloopbestendigheid, duurzaamheid, en wonen en (mantel)zorg aan de orde komen. Daarnaast is de regionale woonvisie van belang omdat de in juli 2015 gewijzigde Woningwet deze verplicht stelt om afspraken met de woningcorporaties te kunnen maken over de uitvoering van het sociale huurwoningbeleid.

Huisvesting arbeidsmigranten

De Minister voor Wonen en Rijksdienst heeft bij de regio West-Friesland aandacht gevraagd voor de huisvestingsproblematiek van arbeidsmigranten. Wij staan op het standpunt dat er voldoende (beleids)maatregelen zijn getroffen voor huisvesting van deze groep. Nu is het zaak om via het spoor van handhaving alert te blijven en te monitoren of deze maatregelen voldoende zijn.

Huisvesting vergunninghouders

Anders dan bij de huisvesting van arbeidsmigranten geldt voor vergunninghouders (asielzoekers) een wettelijke huisvestingsplicht. Iedere gemeente krijgt per half jaar een taakstelling opgelegd en die is de laatste jaren fors verhoogd. Dit vraagt capaciteit van ambtelijk apparaat en vrijwilligers en legt beslag op vrijkomende huurwoningen. In 2015 bedraagt de taakstelling 39 personen. Gelet op recente ontwikkelingen zal de taakstelling voor 2016 fors toenemen.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) / VTH

Vanaf 1 juli 2013 werken we op het gebied van milieu samen binnen de RUD Noord-Holland-Noord. Deze samenwerking is voor onze gemeente uitgebreid met extra milieutaken en naar verwachting wordt – onder invloed van de landelijke kwaliteitsverplichting voor VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) de samenwerking met de RUD vanaf 2016 verder geïntensiveerd. Daarvoor worden per taak eerst de kosten/baten in beeld gebracht.

Daarnaast hebben de Westfriese gemeenten een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor het VTH-takenpakket rond bouwen. Via een zogenaamd 'maatlatmodel' worden sinds een jaar gemeentelijke taakonderdelen op dat terrein gezamenlijk uitgevoerd wanneer de gemeente daarvoor zelf niet voldoende kennis en/of kwaliteit in huis heeft. De doelstelling is dat deze samenwerking zoveel mogelijk kostenneutraal plaats vindt.

Wat willen we?

Het faciliteren van ruimtelijke ontwikkelingen en borgen van de ruimtelijke kwaliteit conform de gemeentelijke Structuurvisie 2010-2020.

SPEERPUNT

Plan van aanpak zonneweidelocaties

Doelstelling 2016

Besluitvorming uitvoering zonneweidelocatie

Wat gaan we doen?

Vervolgoverleg provincie vanwege het ruimtelijk kader en met buurgemeente Hoorn om het project daadwerkelijk van de grond te krijgen.

Invloed gemeente

Beperkt: afhankelijk van beleid andere overheden, financiers en plannen van derden

Randvoorwaarden risico's

Medewerking van en afspraken met provincie en regio

SPEERPUNT

Huisvesting vergunninghouders

Doelstelling 2016

Taakstelling halen

Wat gaan we doen?

Monitoren taakstelling vergunninghouders. Uitvoering geven aan plan van aanpak taakstelling vergunninghouders

Invloed gemeente

Beperkt: afhankelijk van aanbod woningen een aanbod vergunninghouders

Randvoorwaarden risico's

Medewerking van woningcorporaties particuliere verhuurders en regiogemeenten

Beleidsveld Economie en Toerisme

Achtergrond / ontwikkelingen

Recreatie

Koggenland werkt op het gebied van recreatie en toerisme nauw samen met het Recreatieschap West-Friesland. Het recreatieschap werkt momenteel aan een actualisatie van het regionaal Landschapsplan dat in de loop van 2016 aan de gemeenteraden ter vaststelling wordt aangeboden.

Op andere terreinen is de regionale samenwerking gestopt omdat dit niet als gemeentelijke kerntaak wordt beschouwd. Ook lokaal is het ambitieniveau neerwaarts bijgesteld en is de gemeentelijke rol tot faciliterend teruggebracht. Nog lopend projecten zijn de aanleg van het fietspad samen met de dijkverzwaring Hoorn-Edam en de uitbreiding van het wandelroutenetwerk.

Economie

West-Friesland kent een redelijk gezonde regionale economie. Maar deze in stand houden of verbeteren gaat niet vanzelf. Bedreigingen zijn er bijvoorbeeld op het gebied van demografie (afnemende beroepsbevolking), wegtrekken van talentvolle jongeren, beperkt onderwijsaanbod, versnipperde organisatie van het bedrijfsleven, bereikbaarheid en bekendheid van de regio.

Om richting te geven aan de regionale samenwerking op economisch gebied en aan de inspanningen van het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (uitvoeringsorgaan van provincie en gemeenten) is de Regionaal Economische Agenda vastgesteld. Onderdeel hiervan is een uitvoeringsprogramma waar de komende 4 jaar aan wordt gewerkt. Eén van de projecten onder dit programma is het stimuleren van de aanleg van glasvezel met name naar bedrijventerreinen.

De gemeente Koggenland wil onderzoeken of de aanleg van glasvezel voor de hele gemeente haalbaar is. Ook andere regiogemeenten en de provincie hebben hiervoor belangstelling.

Wat willen we?

Het faciliteren en stimuleren van economische en toeristische activiteiten, conform de Structuurvisie.

SPEERPUNT

Uitvoering project glasvezel

Doelstelling 2016

Besluitvorming opstarten project aanleg gemeentebreed glasvezelnetwerk.

Doelstelling 2015

Uitwerken van de resultaten van de kerntakendiscussie in relatie tot de gemeentelijke inzet op het recreatie- en toerismebeleid

Wat gaan we doen?

Voortzetten overleg met provincie, regiogemeenten en eventuele initiatiefnemers
Besluit voor de uitvoering van het project "Aanleg glasvezelnetwerk" voorbereiden

Invloed gemeente

Beperkt: afhankelijk van andere overheden, regiogemeenten en mogelijke initiatiefnemers

Randvoorwaarden risico's

Uiteindelijk staat of valt een dergelijk project met het draagvlak vanuit bewoners en bedrijven om (mede) te investeren in glasvezel als alternatief voor bestaande infrastructuur.

Wat gaat het kosten?

Nieuw beleid / investeringen 2016	Bedrag investering:	Toelichting	Lasten nieuw beleid 2016		Totaal lasten nieuw beleid	Meerjarenbegroting 2017	Meerjarenbegroting 2018	Meerjarenbegroting 2019
			Structureel	Incidenteel				
Totaalsom investeringen	€ 158.500	zie financiële toelichting	€ 7.000	€ 32.500	€ 39.500	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
Besluitvorming kerntakendiscussie	€ 20.000-	zie financiële toelichting	€ 20.000-		€ 20.000-	€ 30.000-	€ 30.000-	€ 30.000-
	<u>€ 138.500</u>		€ 13.000-	€ 32.500	€ 19.500	€ 23.000-	€ 23.000-	€ 23.000-

Beleidsvelden		Jaarrekening 2014	Bestaand beleid 2015	Nieuw beleid 2016		Begroting 2016	Meerjarenbegroting 2017	Meerjarenbegroting 2018	Meerjarenbegroting 2019
				Structureel	Incidenteel				
	Lasten:								
Omgevingstaken		€ 2.355.485	€ 559.225	€ 20.000-	€ 32.500	€ 565.500	€ 502.350	€ 500.550	€ 500.550
Openbare ruimte		€ 8.074.709	€ 7.384.182	€ 7.000		€ 7.062.957	€ 7.055.807	€ 7.091.571	€ 7.122.567
Economie en toerisme		€ 44.813	€ 45.000			€ 68.000	€ 68.000	€ 68.000	€ 68.000
Woningbedrijf		€ 4.852.954	€ 5.028.829			€ 5.107.702	€ 5.166.823	€ 5.177.888	€ 5.186.946
Grondbedrijf		€ 2.990.354	€ 1.982.781			€ 1.176.100	€ 960.546	€ 215.946	€ 215.946
	Totaal lasten:	€ 18.318.315	€ 15.000.017	€ 13.000-	€ 32.500	€ 13.980.259	€ 13.753.526	€ 13.053.955	€ 13.094.009
	Baten:								
Omgevingstaken		€ 606.858-	€ 389.500-			€ 389.500-	€ 389.500-	€ 389.500-	€ 389.500-
Openbare ruimte		€ 737.800-	€ 335.418-			€ 549.033-	€ 547.183-	€ 540.337-	€ 533.486-
Economie en toerisme		€ 3.600-	€ 4.400-			€ 4.400-	€ 4.400-	€ 4.400-	€ 4.400-
Woningbedrijf		€ 7.107.288-	€ 5.513.315-			€ 5.455.127-	€ 5.582.355-	€ 5.712.764-	€ 5.846.433-
Grondbedrijf		€ 1.169.276-	€ 1.982.781-			€ 1.166.100-	€ 960.546-	€ 215.946-	€ 215.946-
	Totaal baten:	€ 9.624.822-	€ 8.225.414-	€ -	€ -	€ 7.564.160-	€ 7.483.984-	€ 6.862.947-	€ 6.989.765-
	SALDO PROGRAMMA	€ 8.693.493	€ 6.774.603	€ 13.000-	€ 32.500	€ 6.416.099	€ 6.269.542	€ 6.191.008	€ 6.104.244

Opgenomen investeringen en daaruit voortvloeiende lasten :

Nieuw beleid / investeringen & kerntakendiscussie	Benodigd krediet	Kerntaken-discussie	Dekking/ beleidsveld	Structureel	Incidenteel	Begroting 2016	Meerjarenbegroting 2017	Meerjarenbegroting 2018	meerjarenbegroting 2019
(mutaties) nieuwe beleid:									
invoering omgevingswet	€ 20.000		reserve		€ 20.000	€ 20.000			
vervallen toetsing bouwplannen	€ 12.500		reserve		€ 12.500	€ 12.500			
faciliteren / participeren glasvezel machines c.a. buitendienst	p.m.		n.n.b.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
voorbereiding "De Tuinen"	€ 70.000		activeren / 8 jr. grondexploitatie	€ 7.000		€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
						€ -			
mutaties uit kerntakendiscussie:									
beeldbepalende panden		€ 20.000-	omgevingstaken	€ 20.000-		€ 20.000-	€ 30.000-	€ 30.000-	€ 30.000-
	€ 158.500	€ 20.000-		€ 13.000-	€ 32.500	€ 19.500	€ 23.000-	€ 23.000-	€ 23.000-

Financiële toelichting programma Wonen en Ondernemen

De opvallende verschillen ten opzichte van de begroting 2015 binnen dit programma zijn:

Omgevingstaken:

- ⇒ lagere kosten milieu, bestemmingsplannen en monumenten (€ 82.000)
- ⇒ hogere bijdrage en afname diensten aan de RUD (€ 60.000)
- ⇒ opname investeringen 2016 € 32.500

Openbare ruimte:

- ⇒ in 2015 krediet investering fietstunnel Wogmeer € 775.000 (voordelig in 2016)
- ⇒ stijging onderhoud wegen door HHNK € 15.000
- ⇒ hogere lasten openbare verlichting € 60.000
- ⇒ mutatie voorziening in 2015 incidentele baat € 64.000
- ⇒ bijdrage uit voorziening voor dekking perceptiekosten € 278.500

Economie en toerisme:

⇒ budget Regionaal economische agenda opgenomen in 2016 € 23.000 (structurele last nieuw beleid)

Woningbedrijf:

⇒ verwezen wordt naar de rekeningcijfers 2014, de begroting 2016 en het meerjarenperspectief in de paragraaf "Woningbedrijf"

Grondbedrijf:

⇒ is budgettair neutraal in de begroting opgenomen. In 2016 houden we wel rekening met kosten voor "Polderweijde" ad € 10.000 die ten laste van de reguliere exploitatie komen.

Financieel overzicht van de programma's

Wat gaat het kosten?

Nieuw beleid / investeringen en mutaties kentakendiscussie	Bedrag investering	Kerntaken-discussie	Toelichting	Lasten nieuw beleid 2016		Totaal lasten nieuw beleid	Meerjarenbegroting 2017	Meerjarenbegroting 2018	Meerjarenbegroting 2019
				Structureel	Incidenteel				
Dienstverlening & Bestuur	€ 185.000	€ 1.006.500-	zie de betreffende programma's	€ 984.500-	€ 322.500-	€ 97.000	€ 1.504.000-	€ 1.584.000-	€ 1.672.000-
Welzijn & Zorg	€ 310.000	€ 469.891-		€ 469.891-	€ 310.000	€ 159.891-	€ 800.682-	€ 827.073-	€ 827.073-
Wonen & Ondernemen	€ 158.500	€ 20.000-		€ 13.000-	€ 32.500	€ 19.500	€ 23.000-	€ 23.000-	€ 23.000-
	<u>€ 653.500</u>	<u>€ 1.496.391-</u>		<u>€ 1.467.391-</u>	<u>€ 20.000</u>	<u>€ 43.391-</u>	<u>€ 2.327.682-</u>	<u>€ 2.434.073-</u>	<u>€ 2.522.073-</u>

Programma		Jaarrekening 2014	Bestaand 2015	Nieuw beleid 2016		Begroting 2016	Meerjarenbegroting 2017	Meerjarenbegroting 2018	Meerjarenbegroting 2019
				Structureel	Incidenteel				
Dienstverlening & Bestuur Welzijn & Zorg Wonen & Ondernemen	Lasten:	€ 28.464.155	€ 25.442.429	€ 76.500-	€ 75.000	€ 19.937.474	€ 19.517.836	€ 19.536.926	€ 19.422.808
		€ 15.305.498	€ 19.017.179	€ 463.500-	€ 310.000	€ 17.601.667	€ 16.422.949	€ 16.189.575	€ 16.103.125
		€ 18.318.315	€ 15.000.017	€ 13.000-	€ 32.500	€ 13.980.259	€ 13.753.526	€ 13.053.955	€ 13.094.009
	Totaal lasten:	€ 62.087.968	€ 59.459.625	€ 553.000-	€ 417.500	€ 51.519.400	€ 49.694.311	€ 48.780.456	€ 48.619.942
Dienstverlening & Bestuur Welzijn & Zorg Wonen & Ondernemen	Baten:	€ 51.897.402-	€ 43.675.217-	€ 908.000-	€ 397.500-	€ 40.083.578-	€ 39.345.527-	€ 38.840.944-	€ 38.639.969-
		€ 4.633.106-	€ 7.558.993-	€ 6.391-	€ -	€ 3.684.780-	€ 3.552.433-	€ 3.558.824-	€ 3.558.824-
		€ 9.624.822-	€ 8.225.414-	€ -	€ -	€ 7.564.160-	€ 7.483.984-	€ 6.862.947-	€ 6.989.765-
	Totaal baten:	€ 66.155.330-	€ 59.459.625-	€ 914.391-	€ 397.500-	€ 51.332.518-	€ 50.381.944-	€ 49.262.715-	€ 49.188.558-
SALDO PROGRAMMA's		€ 4.067.362-	€ -	€ 1.467.391-	€ 20.000	€ 186.882	€ 687.633-	€ 482.259-	€ 568.616-
Reserve begrotingsregulatie Eindsaldo	onttrekking					€ 186.882			
						€ -			

Paragrafen

Inleiding

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, kortweg het BBV, behandelt in titel 2.3 de paragrafen. In deze paragrafen worden de beleidslijnen neergelegd over relevante beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Er zijn zeven verplichte paragrafen, namelijk:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid

Naast deze verplichte paragrafen is de gemeente vrij één of meerdere paragrafen toe te voegen. In onze gemeente is de paragraaf over het woningbedrijf toegevoegd. In 2016 is ook een fiscale paragraaf opgenomen in verband met de vennootschapsbelasting voor de gemeenten.

Nieuwe ontwikkelingen

Met ingang van de (programma)begroting 2016 is de gemeente verplicht kengetallen toe te voegen in de paragraaf "weerstandvermogen en risicobeheersing". De op te nemen kengetallen drukken een verhouding uit en kunnen behulpzaam zijn bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken en op te vangen. Zodoende geven zij inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid.

In de kengetallen "structurele exploitatieruimte" en "belastingcapaciteit" komt tot uitdrukking of de gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. Deze kengetallen komen uit de budgetten van de reguliere exploitatie.

De kengetallen "netto schuldquote", "netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen", "solvabiliteitsratio" en "grondexploitatie" hebben betrekking op de balans aan het begin van het betreffende begrotingsjaar. Dit laatste kan betekenen dat de gemeente ook bij c.q. voor de samenstelling van de begroting een balans moet samenstellen. Nu is dat nog niet het geval. Het is alleen verplicht bij de samenstelling van de jaarrekening.

Rest te vermelden dat deze serie kengetallen geen functie heeft als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht op de gemeente door de provincie.

Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

Naast de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn de gemeentelijke belastingen, heffingen en leges de belangrijkste inkomstenbron. Er zijn zuivere belastingen waarvoor geen tegenprestatie wordt geleverd en retributies. De zuivere belastingen zijn de enige inkomstenbron voor de gemeente waarop de gemeenteraad invloed kan uitoefenen. Bij retributies is bepaald in artikel 229b van de Gemeentewet dat de gemeente op begrotingsbasis geen winst mag maken. De opbrengst mag dus niet hoger zijn dan de kosten die de gemeente maakt.

In deze paragraaf gaan we in op de volgende onderdelen:

- het beleid over de verschillende heffingen en tarieven
- de lokale lastendruk
- de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen

Beleid lokale heffingen

Een beleid voor en over de lokale belastingen is niet vastgelegd. In de programmabegrotingen van de afgelopen jaren is steeds het uitgangspunt geweest om de belastingdruk in de gemeente zo laag mogelijk te houden. Om geldontwaarding te voorkomen veranderen we de tarieven zoveel mogelijk alleen met een correctie voor de inflatie. Bij de onroerende zaakbelastingen houden we eveneens rekening met de gemiddelde waardeontwikkeling van de objecten: woningen en (bedrijfs)gebouwen. Bij alle lokale heffingen is rekening gehouden met de toename van het aantal objecten.

Kerntakendiscussie

De begroting voor het jaar 2015 en het meerjarenperspectief voor de jaren 2016 – 2018 liet een zeer somber beeld zien. De tekorten liepen op tot ruim

€ 2 miljoen. Besloten werd een kerntakendiscussie te houden en van daaruit te bepalen welke lasten te verlagen en welke de inkomsten te verhogen.

Via bijeenkomsten met inwoners, verenigingen, instellingen en bedrijven werd geïnventariseerd op welke onderdelen de gemeente kon ombuigen en bezuinigen en welke inkomsten mochten worden verhoogd. In de maand april 2015 werden concrete besluiten genomen. Deze besluitvorming leidde er toe dat er in 2016 voor bijna € 1,6 miljoen ruimte in de begroting werd gecreëerd. In 2019 loopt dit op naar bijna € 2,7 miljoen. In het vervolg geven we aan wat dit betekent voor de gemeentelijke heffingen en belastingen. Bij de kerntakendiscussie is besloten om de perceptiekosten gefaseerd mee te nemen in de tariefstelling van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Onroerende zaakbelastingen

Koggenland had altijd de laagste tarieven voor de heffing van de onroerende zaakbelastingen in het land. Natuurlijk is dat goed voor onze inwoners en komt dat erg klantvriendelijk over. Maar het heeft ook zijn keerzijde. De opbrengst van de OZB was ruim € 800.000 lager dan de korting in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Eigenlijk legden we zelf dit bedrag bij.

De uitkomst van de kerntakendiscussie is dat we de opbrengst van de OZB verhogen. In 2016 met € 135.000 voor de woningen en € 268.000 voor niet-woningen. Totaal dus met € 403.000 in 2016. In 2017 en volgende jaren is de opbrengst € 822.000 hoger dan in 2015.

Afvalstoffenheffing

Deze heffing is een retributie: een gedwongen betaling aan de overheid voor een concrete door de overheid individueel bewezen dienst. Op dit punt

verschilt zij van een belasting. Daar staat geen rechtstreekse concrete tegenprestatie tegenover.

Voor de afvalstoffenheffing zijn we afhankelijk van het tarief dat onze inzamelaar en verwerker van het huishoudelijk afval de gemeente in rekening brengt. Tot 2016 stelden we de tarieven vast op het tarief van de inzamelaar. Met ingang 2016 nemen we de perceptiekosten ook mee in het tarief.

Rioolheffing

Op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) voor de jaren 2014 – 2018 werd het tarief in 2014 verlaagd. De kosten van onderhoud liepen terug en er waren minder loon- en kantoorkosten. De verlaging van de tarieven werd gecompenseerd met een stijging van de tarieven van de onroerende zaakbelastingen. Ook voor het jaar 2015 was het mogelijk de tarieven van de rioolheffing verder te laten dalen. Dit komt enerzijds door de omvang van de onderhoudsreserve en anderzijds de dalende trend in onderhoudskosten.

In 2016 nemen we de perceptiekosten ook mee in het tarief. Dit moet leiden tot de dekking van de kosten van o.a. de aanslagoplegging, verzending en administratie. Deze perceptiekosten dekken we uit de voorziening riolering. De toerekening van de perceptiekosten hebben dus geen directe gevolgen voor de belastingplichtige.

Forensenbelasting

Personen die, zonder dat ze hun hoofdverblijf in de gemeente hebben, meer dan negentig dagen per jaar een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben voor zichzelf of voor hun gezin, betalen forensenbelasting. De aanslag wordt opgelegd aan degene die de gemeubileerde woning tot zijn beschikking heeft. Het aantal aanslagen neemt de laatste jaren af. Daardoor krijgen we ook een lagere opbrengst.

De forensenbelasting is ook betrokken bij de kerntakendiscussie. Besloten werd de opbrengst van deze belasting in 2016 te verhogen met € 30.500 en met € 58.500 met ingang van 2017.

Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting kan in Nederland door de gemeente een belasting worden geheven ter zake van het houden van een hond. De belasting wordt geheven van de houder van een hond en naar het aantal honden dat wordt gehouden. De opbrengst vloeit naar de algemene middelen en hoeft door de gemeente dus niet te worden gebruikt voor het bestrijden of opruimen van hondenpoep. De gemeente heeft naast het heffen van hondenbelasting óók de plicht opgelegd dat burger zelf de poep van hun hond opruimt.

Ook de heffing van de hondenbelasting is betrokken in de kerntakendiscussie. De uitkomst daarvan was dat de opbrengst stijgt met € 33.000 met ingang van 2016.

Tarieven lokale heffingen

Als gevolg van de besluitvorming over de stijging van de opbrengsten van de heffingen en belastingen zijn de tarieven voor 2016 ten opzichte van het jaar 2015 aanzienlijk gestegen. Dit blijkt uit onderstaand overzicht.

Tarieven diverse heffingen en belastingen			
	2014	2015	2016
Onroerende zaakbelastingen			
	Tarief in percentage WOZ-waarde		
eigenaren woningen	0,0623%	0,0800%	0,0868%
eigenaren niet-woningen	0,0623%	0,0684%	0,1019%
gebruikers	0,0489%	0,0537%	0,0823%
Afvalstoffenheffing			
eenpersoonshuishoudens	€ 224,45	€ 232,45	€ 239,94
meerpersoonshuishoudens	€ 298,95	€ 315,50	€ 325,67
Rioolheffing			
woningen	€ 157,00	€ 137,00	€ 137,00
niet-woningen (< 3 M3)	€ 40,00	€ 35,00	€ 35,00
niet-woningen (> 5 personen)	€ 314,00	€ 274,00	€ 274,00
niet-woningen (< 5 personen)	€ 157,00	€ 137,00	€ 137,00
kamers verzorgingstehuis	€ 40,00	€ 35,00	€ 35,00
vaste standplaats camping	€ 114,00	€ 100,00	€ 100,00
passantenplaats camping	€ 16,00	€ 14,00	€ 14,00
Hondenbelasting			
1e hond	€ 27,10	€ 27,35	€ 47,58
2e hond	€ 67,60	€ 68,30	€ 83,80
3e hond	€ 81,10	€ 81,90	€ 115,35
elke volgende hond	€ 203,25	€ 205,30	€ 115,35
per hondenkennel	€ 270,85	€ 273,55	€ 339,22
Forensenbelasting			
stacaravan / chalet	€ 57,95	€ 58,55	€ 118,02
woning	€ 114,90	€ 116,05	€ 177,48

Inkomsten uit lokale heffingen

Onderstaand geven wij u een overzicht van de belangrijkste inkomsten uit de heffingen en belastingen. Deze hebben we verder beperkt tot de laatst vastgestelde jaarrekening (2014) en de geraamde bedragen uit de jaren 2015 en 2016. Het overzicht ziet er als volgt uit:

Omschrijving	rekening 2014	begroting 2015	begroting 2016
algemene dekkingsmiddelen:			
onroerende zaakbelasting gebruikers	€ 189.585	€ 190.846	€ 335.754
onroerende zaakbelasting eigenaren	€ 1.545.697	€ 1.927.933	€ 2.216.221
hondenbelasting	€ 57.231	€ 56.400	€ 89.964
forensenbelasting	€ 29.779	€ 26.500	€ 57.302
totaal algemene dekkingsmiddelen	€ 1.822.292	€ 2.201.679	€ 2.699.241
heffingen:			
rioolheffing	€ 1.581.895	€ 1.361.916	€ 1.382.110
afvalstoffenheffing	€ 2.488.837	€ 2.600.000	€ 2.724.882
leges burgerlijke stand / bevolkingsregister	€ 18.338	€ 30.000	€ 30.000
leges huwelijken/partnerschap	€ 21.187	€ 20.000	€ 20.000
leges rijbewijzen	€ 51.734	€ 72.500	€ 52.000
leges reisdocumenten	€ 121.098	€ 100.000	€ 100.000
leges wabo-vergunningen	€ 477.005	€ 325.000	€ 325.000
marktgeden	€ 1.028	€ 2.500	€ 1.900
totaal heffingen	€ 4.761.122	€ 4.511.916	€ 4.635.892
totaal	€ 6.583.414	€ 6.713.595	€ 7.335.133

Uit het overzicht komen de gevolgen van de besluitvorming rond de kerntakendiscussie duidelijk naar voren. De algemene dekkingsmiddelen nemen toe met ca. € 500.000. De perceptiekosten voor de rioolheffing dekken we uit de voorziening riolering. De opbrengst verandert nagenoeg niet. Bij de afvalstoffenheffing is het eerste deel van de perceptiekosten in de opbrengst verwerkt.

Kostendekking lokale heffingen

Volgens artikel 229b, lid 1, van de Gemeentewet mogen de geraamde baten van de retributies niet uitstijgen boven de geraamde lasten. De retributies die de gemeente heft zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De geraamde baten en de geraamde lasten over de jaren 2015 en 2016 naast elkaar gezet.

Hieruit blijkt dat de baten en de lasten elkaar in evenwicht houden. Er wordt dus, op begrotingsbasis, geen winst gemaakt.

Lokale lastendruk

Daaronder verstaan we het bedrag dat de huishoudens in de gemeente aan belastingen en heffingen moeten betalen. We kijken daarvoor naar de meest voorkomende heffingen: onroerende zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden, kortweg COELO, stelt jaarlijks een atlas van de lokale lasten op. Daarin zien we dat in het jaar 2013 Koggenland het op één na laagste tarief hanteerde voor de OZB voor woningen en kwam op het laagste tarief voor de niet-woningen.

Het COELO berekent ook de belastingdruk in de gemeente. Deze lastendruk bestaat uit de onroerende zaakbelastingen (met een gemiddelde woningwaarde), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. We hebben onderstaand de lastendruk in onze gemeente opgenomen voor de jaren 2013, 2014 en 2015. Deze is als volgt:

Lastendruk gemeentelijke belastingen						
	2013	2014	2015	stijging 2014 t.o.v. 2013	stijging 2015 t.o.v. 2014	
Eénoudergezinnen	€ 529	€ 526	€ 551	-0,6%	4,8%	
Meerpersoonshuishoudens	€ 600	€ 601	€ 634	0,2%	5,5%	

In de rangorde van de laagste lastendruk over alle Nederlandse gemeenten stijgen we in 2014 naar de 32^e plaats. In 2013 kwalificeerde de COELO Koggenland nog op de 52^e stek. Als gevolg van de stijging van de tarieven in 2015 is Koggenland afgedaald naar de 57^e plaats. Dit betekent dat de gemeente nog steeds aan de onderkant van de gemeentelijke lastendruk staat.

Kwijtschelding lokale heffingen

Het is mogelijk om voor de aanslagen riool- en afvalstoffenheffing en voor de onroerende zaakbelastingen kwijtschelding te krijgen. Om daarvoor in aanmerking te komen moet er een inkomen zijn op of onder het sociaal minimum. Verder betrekken we het vermogen en de schulden in de beoordeling van het verzoek. Ook kan de financiële positie van medebewoners een rol spelen. De norm voor de kwijtschelding bedraagt 100%.

Op het gebied van de kwijtschelding van belastingen werkt de gemeente nauw samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier in Heerhugowaard. Gegevens worden uitgewisseld en beslissingen worden overgenomen.

Het aantal kwijtscheldingen en de hoogte van het bedrag van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen neemt sedert 2012 toe. Onderstaand overzicht toont dit ook aan.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen										
omschrijving	toekenningen					kwijtscheldingen				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
rioolheffing	177	200	175	185	190	€ 30.301	€ 36.981	€ 30.561	€ 35.000	€ 35.000
afvalstoffenheffing	176	199	200	210	220	€ 38.618	€ 47.496	€ 50.315	€ 40.000	€ 45.000
totalen	353	399	375	395	410	€ 68.919	€ 84.477	€ 80.876	€ 75.000	€ 80.000

Ten tijde van de samenstelling van deze begroting waren de cijfers over het jaar 2015 nog niet beschikbaar. Voor dat jaar zijn de begrote cijfers opgenomen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen / ontwikkelingen

Kwaliteitsniveau onderhoud

Vanwege bezuinigingsdoelstellingen is in 2013 het beoogd kwaliteitsniveau van de wegen naar beneden bijgesteld tot de landelijke CROW-norm. Deze bijstelling werkt door in het meerjarenonderhoudsplan Wegen. Gevolg is dat het groot onderhoud over langere tijd wordt uitgevoerd, jaarlijks meer inspanning nodig is voor klein onderhoud en een verminderde kwaliteit van onze wegen geleidelijk zichtbaar zal worden.

In de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen komen de financiële uitgangspunten voor het onderhoud wegen aan de orde. Dit geldt ook voor het onderhoud aan de openbare verlichting. Het onderhoudsprogramma voor de openbare verlichting is gebaseerd op het Beleidsplan Openbare Verlichting 2013.

Chemievrije onkruidbestrijding

Het kabinet stuurt aan op wetgeving om - naar verwachting - in 2016 chemische onkruidbestrijding op verhardingen te verbieden. Voor sport- en recreatieterreinen is het streven om medio 2017 een verbod in te stellen.

Koggenland werkt al enige jaren naar tevredenheid met de zogenaamde DOB-methode, waarbij zeer gericht, effectief en met weinig middelengebruik het onkruid wordt bestreden. Alternatieve methoden zijn er (borstelen, heet stoom) maar die zijn kostbaar en vergen veel energie en materieel. De verwachting is dat hierdoor de kosten in 2016 verdubbelen van € 30.000 naar € 60.000 per jaar. Bij de kerntaakdiscussie is besloten deze kosten binnen het bestaande budget voor onderhoud wegen op te vangen.

Samenwerken in de Waterketen en GRP

In het Bestuursakkoord Water is het Rijksstreven vastgelegd om door betere samenwerking tussen waterschappen, drinkwaterbedrijven en Rijk, provincies en gemeenten tot kwaliteitsverbetering en bezuiniging in de waterketen te komen.

In de regio West-Friesland hebben de gemeenten en HHNK elkaar opgezocht en is op diverse terreinen de samenwerking opgepakt: het gaat dan om intensieve kennisdeling en afstemming van werkzaamheden.

Provinciaal project N23 Westfrisiaweg

De werkzaamheden aan de N23 zijn gestart, met een geplande uitvoeringsperiode tot 2017. Inspanningen van gemeentewege zijn erop gericht om belangen van omwonenden bij het Projectbureau onder de aandacht te brengen, gemeentelijke infrastructuur (kabels, leidingen, riolering) tijdig te verplaatsen en een goede aansluiting op de kruisingen met de gemeentelijke wegen te waarborgen.

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

In oktober 2013 is het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2013-2023 vastgesteld. Hiermee is het beleid van de voormalige gemeenten Obdam en Wester-Koggenland eenduidig gemaakt en geactualiseerd. Het GVVP bevat de kaders waaraan ruimtelijke plannen worden getoetst, inrichtingseisen ten behoeve van wegenonderhoud en reconstructies en een globaal onderzoeks- en uitvoeringprogramma. Prioriteit ligt bij het uitvoeren van de veiligheidsprojecten.

Beleidskaders

Voor de verschillende onderdelen waar de gemeente het eigendom en de verantwoordelijkheid heeft voor beheer en onderhoud zijn beleidskaders en kwaliteitsniveaus vastgesteld:

Wegen:

de planning voor het groot onderhoud gebeurt op basis van het raadsbesluit dd.6 februari 2012, waarmee het streefniveau voor de kwaliteit van de wegen is vastgesteld. Verder geldt het beleid zoals vastgesteld in het Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan (GVVP 2013-2023).

Water:

het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2014 - 2018 bevat de doelstellingen, benodigde maatregelen, kosten en een overzicht van de ontwikkeling van de inkomsten (de rioolheffing).

Groen:

in 2011 zijn per dorpskern Groenbeheersplannen opgesteld met kwaliteitsniveaus per deelgebied. Voor de groene sportvelden zijn in 2013 aparte gedetailleerde beheersplannen opgesteld. Voor de vervanging van machines is een meerjarenplanning opgesteld.

Gemeentelijke gebouwen:

de benodigde structurele onderhoudswerkzaamheden, gekoppeld aan het gebruik van de gebouwen, zijn opgenomen in Meerjaren Onderhouds Plannen (MOP's)

Enkele belangrijke ontwikkelingen die nog in de MOP's voor de gebouwen vertaald moeten worden zijn de volgende:

- * aanpassing van het accommodatiebeleid na de kerntakendiscussie
- * het opstellen van onderhoudsplannen voor de sportcomplexen waar kunststofvelden zijn gerealiseerd
- * nieuwe gebouwen in beheer (brandweerkazerne, Batter)
- * overdracht van het onderhoud schoolgebouwen aan de schoolbesturen

De voorbereiding voor deze aanpassingen is opgestart zodat in 2016 het nieuwe MOP gereed is. In de kerntakendiscussie is afgesproken om bij die aanpassing een bezuiniging van 5% (circa € 17.000) te realiseren.

Openbare verlichting:

in 2013 is het Beleidsplan Openbare Verlichting vastgesteld.

Bekostiging groot onderhoud

In 2015 is de begroting zo ingericht dat het groot onderhoud vanuit het reguliere budget of onderhoudsvoorziening wordt gedekt. Uitname uit de reserves blijft dan beperkt tot waarvoor een reserve bedoeld is: onvoorziene of incidenteel grootschaliger projecten.

De periode is nog kort om te evalueren, maar voorlopig is er geen aanleiding om op deze aanpassing terug te komen.

Voor de jaarlijkse vervanging machines buitendienst is dit jaar € 56.000 begroot.

Provinciaal toezicht

De toezichthouder, de provincie Noord-Holland heeft in haar kaderbrief "financieel toezicht 2016" specifieke voorwaarden gesteld met betrekking tot deze paragraaf. Er dient inzicht te worden gegeven in:

- * het actuele beleidskader
- * van toepassing zijnde kwaliteitsniveau
- * vertaling van de financiële gevolgen

Wij verwijzen daarvoor naar het onderstaande overzicht.

Bijlage: Onderhoud kapitaalgoederen 2016

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen	Looptijd beheer- en onderhoudsplannen	Financiële gevolgen conform plannen 2016	Achterstallig onderhoud? **
Wegen (inclusief kunstwerken en openbare verlichting)	Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan (raad 16-6-2013)	CROW, niveau B	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2013 - 2023	10 jaar	€ 1.009.000	Geen
	Besluit omtrent kwaliteitsniveau wegen (raad, 24-1-2012)					Geen
	Beleidsplan Openbare Verlichting (B&W, 14-3-2014)		Beleidsplan Openbare Verlichting 2014 - 2018	4 jaar	€ 75.000	Geen
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan 2014 - 2018 (raad 20-10-2013)	Leidraad riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan 2014 - 2018	4 jaar	€ 830.000	Geen
Water (inclusief baggeren)	Begroting 2015 (raad, 10-11-2014)	Waterschapskeur	Jaarlijkse inspectie	1 jaar	€ 37.000	Geen
Groen (inclusief sportfaciliteiten)	Notitie Netheidsniveau Openbaar Groen (B&W, 2009), Accommodatiebeleid (raad, 2008)	Geen achterstallig onderhoud (kapitaalvernietiging, onveiligheid, aansprakelijkheid)	Voor onbepaalde tijd	Niet van toepassing	€ 385.500	Geen
Gebouwen (exclusief onderwijs)	Meerjaren Opnderhoudsplan Gebouwen (B&W, 2-3-2010)	Geen achterstallig onderhoud	2010 -2025	15 jaar	€ 430.000	Geen

**Voor projecten die boven het normale onderhoud uitstijgen (herinrichting o.i.d.) maken we gebruik van de dekking uit reserves

Paragraaf verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn organisaties en instellingen, waaraan de gemeente zich bestuurlijk en/of financieel heeft verbonden. Een verbonden partij voert een taak uit die een publiek belang dient. Een financieel belang is het beschikbaar stellen van een bedrag. Bestuurlijk belang betekent zeggenschap door vertegenwoordiging in het bestuur of het uitoefenen van stemrecht.

Ontwikkelingen

In het jaar 2015 was er veel te doen over c.q. met de verbonden partijen, enerzijds op vrijwillige basis en anderzijds als gevolg van wetgeving. Op vrijwillige basis werken we met ingang van 1 januari 2015 samen in WerkSaam, de Werkorganisatie in West-Friesland voor samenwerking op het gebied van werk en inkomen. Ook traden we per 1 januari 2015 toe tot SSC DeSom voor de uitvoering van taken op het gebied van automatisering en informatievoorziening. De wettelijke verplichting lag in de verplichte toetreding in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord-Holland Noord, een samenwerkingsverband van hulpverleningsdiensten voor de fysieke veiligheid.

De vraagstukken voor de gemeente worden groter en complexer en de gemeentelijke omgeving verandert snel. De financiële ruimte om taken te kunnen (blijven) uitvoeren is er steeds minder. Dit kan tot gevolg hebben dat de rol van de lokale overheid verandert. Dit wordt mede versterkt door het afstoten van taken door de rijks- en provinciale overheid naar de gemeenten. De sleutel om gemeentelijke taken onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid te kunnen blijven uitvoeren ligt in samenwerken en/of uitbesteding. De uitvoerder wordt daarbij de regisseur en de gemeente staat (steeds) verder op afstand. De rol van de gemeente en de invloed op de samenwerking c.q. uitbesteding neemt verder af. Deze ontwikkeling is echter

mede afhankelijk van de grootte van de gemeente. De kleine(re) gemeenten zijn daarbij veelal in het nadeel.

De Wet Gemeenschappelijke regelingen is aangepast. De organisaties dienen hun begroting en rekening eerder aan de gemeente voor te leggen voor hun zienswijze. De toezichthouder op de regelingen, de provincie, zal strenger toezicht houden op de naleving van de termijnen waarbinnen de stukken moeten zijn aangeleverd.

Sturing

De lokale overheid staat het dichtste bij de burger en krijgt steeds meer taken toebedeeld. Samenwerking en uitbesteding is het middel om deze toegeschoven taken uit te (kunnen) voeren. Bij die samenwerking laat de lokale overheid taken los en nemen zijn bevoegdheden af. Hoe kan de gemeente dan grip houden op de samenwerking en/of uitbesteding?

Het college en de raad moeten invloed kunnen hebben op de samenwerking en/of uitbesteding en verantwoording kunnen afleggen over het beleid, het houden van toezicht, het stellen van kaders en het (bij)sturen. Dit kan bereikt worden door governance. Dit begrip duidt op de wijze van besturen, de gedragscode en het toezicht op organisaties. Het wordt in verband gebracht met beslissingen die de verwachtingen bepalen, macht verlenen of prestaties verifiëren. Elementen daarbij zijn sturing, beheersing, verantwoording en toezicht houden.

Sturing

Sturen bestaat uit activiteiten waarbij de gemeente richting geeft aan de verbonden partij. De kracht ligt in het vooraf vastleggen van afspraken over de doelstellingen.

Beheersing

Dit bestaat uit een stelsel van maatregelen en procedures, op grond waarvan er zekerheid aanwezig is dat de verbonden partij de vastgelegde afspraken

realiseert en of de gemeente kan (bij)sturen als planning en realisatie uit elkaar lopen.

Verantwoording

Dit heeft betrekking op de (wijze van) uitvoeren van de activiteiten door de verbonden partij. Daarover moet informatie worden verstrekt. Op grond daarvan kan worden nagegaan of de uitvoering van de taken in overeenstemming is met de afspraken en of dit binnen de beschikbare budgetten gebeurt. Twee aspecten zijn daarbij van belang: rechtmatigheid en effectiviteit / efficiency.

De rechtmatigheid wordt getoetst op basis van het jaarverslag en de verklaring van de accountant. Voor het bepalen van de effectiviteit en efficiency moeten afspraken over tijdigheid, volledigheid, getrouwheid, vergelijkbaarheid e.d. periodiek gevolgd worden. Zo kunnen er geen procedurele verrassingen komen en wordt de transparantie gewaarborgd.

Toezicht

De continuïteit van de verbonden partij moet voorop staan. Naast de marginale toetsing van kwaliteit en risico's is de financiële positie van het groot belang. Verder moeten ook de bestuurlijke doelstelling (de reden van de samenwerking), de juridische indicatoren en de naleving van de statuten of GR getoetst worden. Daarom wordt aanbevolen om in de statuten of GR mogelijkheden op te nemen voor corrigerende maatregelen (geven van aanwijzingen, sancties, ontslag bestuurders, controlerechten, goedkeuring begroting en rekening).

Verbonden partijen

In het vervolg van deze paragraaf gaan we per verbonden partij dieper in op:

- naam en vestigingsplaats
- de rechtsvorm
- de doelstelling
- de activiteiten
- de bijdrage

- het eigen en vreemd vermogen
- exploitatieresultaat

Het risico voor de onvoorziene financiële gevolgen bij de verbonden partijen is opgenomen in de paragraaf "risico-inventarisatie en weerstandsvermogen".

	Ondersteuning regionale bestuurlijke samenwerking
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	verzorgen van bestuurlijke ondersteuningstaken die door de deelnemende gemeenten zijn teruggenomen van het SOW
Activiteiten	periodiek bestuurlijk overleg op een aantal werkterreinen in de vorm van portefeuillehoudersoverleggen organiseren, faciliteren en coördineren. Daarnaast voert Hoorn een aantal daarvan afgeleide taken uit. Alle West-Friese gemeenten nemen deel aan deze regeling die bestaat uit: instellen, instandhouden en ondersteunen Urgentiecommissie Huisvesting en Klachtencommissie Huisvesting, regionale coördinatie jeugdbeleid, leerlingen-administratie leerlingenvervoer, werkzaamheden volwasseneneducatie, afwikkeling verplichtingen voormalig SOW.
financieel belang gemeente	de gemeente betaalt een bijdrage op basis van het aantal inwoners: in 2014 (totaal en per inwoner) € 60.162 € 2,69 in 2015 (totaal en per inwoner) € 56.535 € 2,52
bestuurlijk belang gemeente	de leden van het college van B&W zijn vertegenwoordigd in de uiteenlopende overleggen op de diverse terreinen; de burgemeester heeft zitting in het bestuur
eigen vermogen 1-1-2014	niet van toepassing
vreemd vermogen 1-1-2014	niet van toepassing
exploitatieresultaat	geen
overige informatie	n.v.t.

	Recreatieschap West-Friesland
Vestigingsplaats	Grootebroek
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	behartiging van de gemeenschappelijke belangen met betrekking tot de openluchtrecreatie, natuur en landschap door een zelfstandig beleid te ontwikkelen en uit te voeren gericht op een rijkere, gevarieerde natuur
Activiteiten	beheer recreatierreinen, realiseren en beheren van vaar-, fiets- en wandelroutenetwerken, beheer verblijfsrecreatierreinen
financieel belang gemeente	de gemeente betaald een bijdrage op basis van het aantal inwoners: in 2015 (totaal en per inwoner) € 114.388 € 5,09 in 2016 (totaal en per inwoner) € 114.474 € 5,09
bestuurlijk belang gemeente	wethouder heeft zitting in het bestuur
eigen vermogen 1-1-2015	inclusief voordelig resultaat 2014 € 931.315
vreemd vermogen 2015	banken en financiële instellingen € 2.488.300
exploitatieresultaat	voordelig resultaat 2014 na bestemming € 9.088
overige informatie	www.recreatieschapwestfriesland.nl

	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	
Vestigingsplaats	Alkmaar	
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling	
Doelstelling	werken aan een veilige omgeving door verkleining van risico's en beperking van leed en schade bij incidenten door het aanbieden van adequate hulp en samenwerking met alle partijen die bij veiligheid en hulpverlening betrokken zijn. Kerncompetenties zijn: sterk in samenwerking, hulpvaardig en daadkrachtig	
Activiteiten	ambulancedienst, meldkamer, veiligheidshuis, GOHR, brandweer en veiligheidsbureau	
financieel belang gemeente	de gemeente betaalt m.i.v. het jaar 2015 jaarlijks een bijdrage op basis van het aantal inwoners:	
	in 2015 (voorlopig cijfer op basis OOV & per inwoner)	€ 1.210.090 € 53,67
	in 2016 (op basis bedrag per inwoner)	€ 1.365.000 € 60,61
bestuurlijk belang gemeente	de burgemeester heeft zitting in het algemeen bestuur	
eigen vermogen 1-1-2015	inclusief nadelig resultaat 2014	€ 1.370.000
vreemd vermogen 1-1-2015	vaste schulden (onderhandse leningen)	€ 52.914.000
exploitatie resultaat	over 2014 na bestemming	€ 146.000 negatief
overige informatie	www.veiligheidsregio-nhn.nl	

	Ambulancedienst Noord-Holland Noord	
Vestigingsplaats	Alkmaar	
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling via de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	
Doelstelling	het leveren van kwalitatief hoogstaande zorg door middel van het verleggen van haar grenzen aan de hand van continue innovaties, een goede samenwerking met (ketenzorg) partners en het centraal stellen van de patiënt in het proces ambulancezorg	
Activiteiten	voor de regulier, acute en opgeschaalde zorg conformeert de RAV zich aan de aan de relevante wet- en regelgeving. Dit geldt voor de zorg op straat en die van de meldkamer, maar ook binnen de samenwerking met ketenpartners	
financieel belang gemeente	de gemeente betaald een bijdrage op basis van het aantal inwoners:	
	in 2015	€ 8.994 € 0,40
	in 2016	€ 8.996 € 0,40
bestuurlijk belang gemeente	vertegenwoordiging via de deelname aan de Veiligheidsregio	
eigen vermogen 2014	geen eigen vermogen (opgenomen in veiligheidsregio)	
vreemd vermogen 2014	geen vreemd vermogen (opgenomen in Veiligheidsregio)	
exploitatie resultaat	2014: na bestemming voordelig resultaat	€ 278.000
overige informatie	www.veiligheidsregio-nhn.nl/ambulance-0	

	Archiefdienst West-Friese Gemeenten	
Vestigingsplaats	Hoorn	
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling	
Doelstelling	historisch informatiecentrum voor West-Friesland met archieven, beeld- en geluidsmateriaal en een grote bibliotheek, door raadpleging van deze cultuurhistorische bronnen voor en over het werkgebied	
Activiteiten	inspecteren en adviseren van/over archieven van aangesloten gemeenten kennis- en informatiecentrum voor de lokale en regionale geschiedenis	
financieel belang gemeente	de gemeente betaald een bijdrage op basis van het aantal inwoners:	
	in 2015 (totaal en per inwoner)	€ 146.076 € 6,53
	in 2016 (totaal en per inwoner)	€ 146.408 € 6,51
bestuurlijk belang gemeente	wethouder heeft zitting in het bestuur	
eigen vermogen 1-1-2015	inclusief bestemmingsreserves en resultaatbestemming	€ 421.000
vreemd vermogen 2014		€ -
exploitatie resultaat 2014	voordelig resultaat	€ 32.000
overige informatie	www.westfriesarchief.nl	

	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden	
Vestigingsplaats	Alkmaar	
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling	
Doelstelling	de GGD Hollands Noorden is een regionale gezondheidsdienst voor de gemeenten en voert taken uit die opgenomen zijn in de Wet collectieve volksgezondheid. Doel is bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van de regionale bevolking. Daarbij staat collectieve preventie centraal.	
Activiteiten	bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid, geven van medische adviezen, voorkomen en bestrijden van infectieziekten, stimuleren van gezond gedragen en vergelijking van regionale cijfers met landelijke.	
financieel belang gemeente	de gemeente betaald een bijdrage op basis van het aantal inwoners:	
	in 2015 (totaal en per inwoner)	€ 385.601 € 17,15
	in 2016 (totaal en per inwoner)	€ 385.705 € 17,15
bestuurlijk belang gemeente	wethouder heeft zitting in het bestuur	
eigen vermogen 31-12-2014	inclusief bestemmingsreserve huisvesting	€ 744.000
vreemd vermogen 31-12-2014	kortlopende schulden	€ 897.000
exploitatie resultaat	voordelig resultaat 2014	€ 285.000
overige informatie	www.ggdhollandsnoorden.nl	

	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord
Vestigingsplaats	Alkmaar
Rechtsvorm	besloten vennootschap
Doelstelling	versterking van de economische structuur van Noord-Holland, stimuleren van de werkgelegenheid door het faciliteren en acquireren van bedrijven.
Activiteiten	samenbrengen van publieke en private bedrijven, stimuleren van (her)ontwikkeling van (werk)locaties, advisering en begeleiding van projecten en bedrijven voorzien van de best mogelijke werklocatie.
financieel belang gemeente	de gemeente betaald een bijdrage op basis van het aantal inwoners: in 2015 € 43.349 € 1,75 in 2016 € 43.500 € 1,75
bestuurlijk belang gemeente	gemeente Koggenland is aandeelhouder
eigen vermogen 2014	niet bekend
vreemd vermogen 2014	niet bekend
exploitatieresultaat	niet bekend
overige informatie	www.nhn.nl

	WerkSaam West-Friesland
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	samenwerking op het gebied van de uitvoering van de nieuwe Participatiewet en verbeteren van de dienstverlening aan werkgevers en werknemers
Activiteiten	efficiëntere en effectievere dienstverlening door samenwerken tussen gemeente, Op Maat en het UWV.
financieel belang gemeente	gezamenlijk uitvoeren van takenpakket re-integratie, inkomensverstrekking en de werkgeversdienst moet op termijn leiden tot kostenbesparing
financieel belang gemeente	bijdrage 2015 € 3.725.147 bijdrage 2016 € 3.650.860
bestuurlijk belang gemeente	wethouder heeft zitting in het bestuur
eigen vermogen 2014	Niet van toepassing, GR in oprichting
vreemd vermogen 2014	Niet van toepassing, GR in oprichting
exploitatieresultaat 2014	Niet van toepassing, GR in oprichting
overige informatie	www.werksaamwf.nl

	Shared Service Centre DeSom
Vestigingsplaats	Wognum
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	samenwerking op het gebied van ICT om de individuele kwetsbaarheid weg te nemen van de samenwerkende gemeenten, de autonomie te behouden en op termijn de ICT uit te voeren tegen minder meerkosten door efficiënte en effectieve processen en standaardisatie, vereenvoudiging van en zoeken naar ICT-oplossingen.
Activiteiten	het fundament leggen en beheren tot het ICT-fundament: het netwerk, de telefonie, kantoorautomatisering, technisch beheer- en helpdeskfunctie.
financieel belang gemeente	de gemeente betalen jaarlijks de bijdrage aan de GR op basis van de (bijgestelde) begroting. Op termijn zal de bijdrage uitkomen op ca. € 700.000 per jaar. Voor 2016 is de bijdrage aan DeSom berekend op € 588.250.
bestuurlijk belang gemeente	wethouder heeft zitting in het bestuur
eigen vermogen 2014	niet van toepassing, GR in oprichting
vreemd vermogen 2014	niet van toepassing, GR in oprichting
exploitatieresultaat	niet van toepassing, GR in oprichting
overige informatie	www.scdesom.nl

	Programmabureau Integrale Veiligheid Noord-Holland Noord
Vestigingsplaats	Alkmaar
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Doelstelling	ondersteunen en stimuleren van de samenwerking op het gebied van de integrale veiligheid tussen de gemeente in Noord-Holland Noord
Activiteiten	focus op georganiseerde criminaliteit, high impact crime (overvallen/woninginbraken), jeugd (alcohol/schoolverzuim), maatschappelijke onrust, burgerparticipatie, overlast en risicoburgers (OGGZ problematiek)
financieel belang gemeente	de gemeente betaalt een bijdrage van € 0,28 per inwoner
bestuurlijk belang gemeente	geen bestuurlijk belang bekend
eigen vermogen 2014	niet bekend
vreemd vermogen 2014	niet bekend
exploitatieresultaat	in 2014: voordelig saldo van € 10.762.
overige informatie	www.integraleveiligheidnhn.nl

	NV Bank Nederlandse Gemeenten	
Vestigingsplaats	's Gravenhage	
Rechtsvorm	naamloze vennootschap	
Doelstelling	bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank wil kosten laag houden voor maatschappelijke voorzieningen voor de burger	
Activiteiten	optreden op de geld- en kapitaalmarkt als centrale inkooporganisatie voor overheden, met een groter inkoopvolume wat zich vertaalt in scherpere tarieven.	
aantal aandelen	de gemeente heeft 29.016 aandelen	
bestuurlijk belang gemeente	deelname aan de AvA (aandeelhoudersvergadering)	
financieel belang gemeente	jaarlijkse dividenduitkering: in 2015	€ 16.539
dividend uitkering per aandeel	in 2015	€ 0,57
eigen vermogen 1-1-2015	exclusief ongerealiseerde herwaarderings	€ 2.974 (in miljoen €)
eigen vermogen per aandeel	per 1-1-2015	€ 53,38
vreemd vermogen 1-1-2015	niet bekend	
exploitatie resultaat 2013	voordelig resultaat na belastingen	€ 179 (in miljoen €)
overige informatie	www.bng.nl	

	NV Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop Noord-Holland		
Vestigingsplaats	Alkmaar		
Rechtsvorm	naamloze vennootschap		
Doelstelling	beheren, besturen en financieren van andere ondernemingen en vennootschappen, verlenen van diensten aan ondernemingen en vennootschappen waarmee de vennootschap verbonden is en het stellen van zekerheid voor schulden van anderen		
Activiteiten	zie boven		
Aandelen	147 aandelen van het totaal van 4.646		
financieel belang gemeente	winstdeling in dividend NUON Energy en Aliander	€ 152.169	jaar: 2014
bestuurlijk belang gemeente	deelname aan de AvA (aandeelhoudersvergadering)		
eigen vermogen 1-1-2015	incl. herwaarderings en overige reserves	€ 91.557.000	
vreemd vermogen 1-1-2015	bestaande uit kortlopende schulden	€ 4.801.000	
exploitatie resultaat 2014	na belastingen	€ 4.787.000	
overige informatie	n.v.t.		

	Centraal Afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland	
Vestigingsplaats	Hoorn	
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling	
Doelstelling	het vaststellen en (doen) uitvoeren van het beleid ten aanzien van huishoudelijke en andere afvalstoffen. Holland Collect is belast met de uitvoering van deze taak.	
Activiteiten	beheer van de voormalige stortplaats Westwoud uitoefening van rechten en plichten zoals verbonden aan het aandeelhouderschap HVC uitvoering van taken en bevoegdheden in het kader van de gemeenschappelijke regeling	
risico's	voor de nazorg van de vuilstortplaats is een voorziening opgebouwd die voldoende is voor het meest waarschijnlijk geachte scenario van 30 jaar nazorg (€ 1,9 miljoen)	
bestuurlijk belang gemeente	wethouder heeft zitting in het bestuur	
financieel belang gemeente	jaarlijkse dividenduitkering: in 2014	€ 74.400
eigen vermogen 1-1-2015	incl. resultaatbestemming 2014	€ 154.734
vreemd vermogen 1-1-2015	niet aanwezig	
exploitatie resultaat 2014	voordelig resultaat	€ 129.734
overige informatie	niet bekend	

	Regionale uitvoeringsdienst (RUD)		
Vestigingsplaats	Hoorn		
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling	professionele, efficiënte en kwalitatief goede uitvoering van de aan haar opgedragen (milieu)taken		
Activiteiten	missie en visie: efficiënt organiseren en professioneel uitvoeren met ca. 140 specialisten		
financieel belang gemeente	bijdrage voor 2015	€ 117.769	
	bijdrage voor 2016	€ 126.944	
bestuurlijk belang gemeente	de wethouder heeft zitting in het algemeen bestuur		
eigen vermogen 1-1-2016	volgens meerjarenbegroting	€ 157.770	
vreemd vermogen 1-1-2014	niet bekend		
exploitatie resultaat 2014	voordelig resultaat	€ 990.506	
overige informatie	www.rudnbn.nl		

Paragraaf financiering

Inleiding

De paragraaf financiering (of treasuryparagraaf) is op grond van het bepaalde in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten, het BBV, een verplicht onderdeel in de programmabegroting en in de jaarrekening. Daarnaast zijn in de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) regels opgenomen over het financieringsgedrag van de gemeenten. Het uitgangspunt daarbij is het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid en het beheersen van renterisico's.

In de Wet FIDO zijn kaders opgenomen voor een verantwoorde, verstandige en professionele inrichting en de uitvoering van de treasuryfunctie van de gemeenten. Deze functie omschrijven wij als het sturen en het beheersen van, het verantwoorden over en het houden van toezicht op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële positie van de gemeente en de hieraan verbonden risico's.

Beleid

Zoals vermeldt zijn de activiteiten van de gemeente op het gebied van de financiering gebonden aan wettelijke regels, waarvan de belangrijkste zijn opgenomen in de Wet FIDO. In de vergadering van de raad van 10 maart 2014 zijn nieuwe verordeningen vastgesteld voor:

- de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente
- op de uitgangspunten van het financiële beleid, de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie van de gemeente

Samen vormen zij de belangrijkste uitgangspunten van het beleid:

- de gemeente verstrekt, na goedkeuring door de gemeenteraad, leningen en garanties uitsluitend uit hoofde van de "publieke taak" en na advies over de kredietwaardigheid en de financiële positie
- de door de gemeente uitgezette middelen hebben een verstandig en voorzichtig karakter en zijn niet gericht op het verkrijgen van zo hoog mogelijke inkomsten en de daarmee verband houdende risico's
- het gebruik van derivaten is niet toegestaan
- medium term notes (MTN) zijn niet toegestaan
- financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door interne financieringsmiddelen in te zetten om het renteresultaat te optimaliseren
- er worden twee offertes gevraagd met indicatieve rente en voorwaarden bij minimaal twee instellingen voordat definitieve langlopende financiering wordt aangetrokken
- het aantrekken van financiering met het oogmerk deze winstgevend weg te zetten is niet toegestaan

Risicobeheer

De risico's die de gemeente loopt bij de uitvoering van de treasurytaak liggen hoofdzakelijk in de liquiditeiten, de rente en de kredietrisico's. Om deze risico's zoveel mogelijk te beperken is in de Wet FIDO een kasgeldlimiet en een renterisiconorm vastgelegd.

Renterisico

Dit is het risico dat de gemeente loopt als de rente sterk stijgt voor de afgesloten geldleningen of bij herfinanciering. Het risicobeheer is het bewust beperken van deze invloed. Daarnaast horen ook het minimaliseren van de rentekosten en het optimaliseren van de rentebaten tot dit onderdeel.

We beperken de risico's door zoveel mogelijk leningen af te sluiten tegen een vast percentage, welke vorm daarbij het meest aantrekkelijk is en welke looptijd daarbij het gunstigste is.

Kredietrisico

Hier loopt de gemeente een risico indien verstrekte geldleningen niet kunnen worden terugbetaald vanwege financiële problemen. Het uitzetten van liquide middelen is niet meer aan de orde nu door de rijksoverheid het schatkistbankieren is ingesteld. Gemeente zijn verplicht deze overtollige middelen bij de rijksoverheid te parkeren.

Financieringsbehoefte

Voor het jaar 2016 blijven we afhankelijk van externe financiering. In 2015 is de rente op het aantrekken van kasgeldleningen historisch laag en kwam zelfs negatief uit: we kregen geld toe. Dit zal veranderen. Nu de economische vooruitzichten steeds beter worden gaan we uit van een oplopend rentepercentage.

Voor het jaar 2016 hebben we voor het aantrekken van kasgeldleningen rekening gehouden met deze renteontwikkeling. Ook in de volgende jaren houden we in de begroting rekening met een oplopend rentepercentage. De volgende percentages zijn toegepast:

- o voor 2016 2%
- o voor 2017 3%
- o voor de jaren daarna 4%

Door rekening te houden met deze percentages in de begroting en het meerjarenperspectief voorkomen we dat de stijging van de rentelasten nadelige gevolgen heeft op het begrotingsresultaat en het meerjarenperspectief.

Leningenportefeuille

In 2016 zijn er geen langlopende geldleningen die tot volledige aflossing komen. Wel lopen uiteraard de reguliere aflossingen door. Er is dan ook geen sprake van herfinanciering van langlopende geldleningen.

Saldo langlopende geldleningen per 1-1-2016 € 12.300.000

Gemiddelde rente: 2,8%.

Ontwikkelingen

Relatiebeheer

Als huisbankier geldt de NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te Den Haag. De dienstverlening verloopt naar tevredenheid.

De gemeente heeft ook een rekening bij de Rabobank. Deze wordt hoofdzakelijk gebruikt voor het afstorten van liquide middelen van de afdeling burgerzaken, de beide zwembaden en de Koggenhal.

Gelet op het huidige rentepeil komt het haast niet meer voor dat de rente van onze huisbankier veel afwijkt van de andere aanbieders. De administratieve afhandeling van het afsluiten van de korte financiering gaat bij de BNG veel eenvoudiger dan bij andere banken en/of geldmakelaars. Wijkt de rente echter aanzienlijk af dan staat het ons vrij met een andere financier in zee te gaan.

Kasbeheer

Voor de debiteuren is er voor de invordering van openstaande bedragen een vast beleid. Voor de belastingdebiteuren gelden wettelijke bepalingen. Indien nodig wordt er voor de dwanginvordering gebruikt gemaakt van een externe deurwaarder. Bij overige debiteuren bekijken we per geval of dwanginvordering per gerechtsdeurwaarder zinvol is, zowel juridisch als qua kosten.

Wet HOF

De Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF) geeft strenge regels om er voor te zorgen dat het Nederlandse begrotingstekort beperkt blijft tot 3%.

Het geeft echter ook regels die investeringen in de gemeente lastiger kunnen maken en zelfs tot een boete kunnen leiden. In het kort komt het er op neer dat de gemeente niet meer mag uitgeven dan zij ontvangt: het zogenoemde kasstelsel. De gemeente kan echter door reserves in te zetten ter dekking van investeringen of een investering te activeren een EMU-tekort veroorzaken. De baten en lasten binnen de begroting veranderen immers niet, maar toch geeft de gemeente meer geld uit dan het totaal van de baten in de begroting.

Schatkistbankieren

Sinds eind 2013 zijn de gemeenten verplicht hun overtollige liquide middelen bij de rijksoverheid te stallen. Door deze wijze van bankieren dragen we bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector en vermindert de externe financieringsbehoefte van de rijksoverheid.

Financiering

Renterisicobeheer

Daaronder verstaan we het beperken van de invloed van toekomstige rentewijzigingen. Ook het minimaliseren van de rentelasten en het maximaliseren van de rentebaten rekenen we hiertoe. Om het renterisico's te beperken geldt er een kasgeldlimiet en een renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

Door het instellen van deze limiet komt er een grens aan het aantrekken van korte financiering (looptijd maximaal 1 jaar). Het rentepercentage is veelal lager dan de percentages bij lange financiering. De limiet wordt berekend als

een percentage (8,5%) van het begrotingstotaal bij de aanvang van het begrotingsjaar.

Als het bedrag van de externe, korte financiering gedurende drie kwartalen boven deze limiet uitkomt, is de gemeente verplicht om de consolideren. We zetten dan de korte financiering om in een langlopende financiering. Veelal heeft dit tot gevolg dat we meer rente moeten betalen.

De kasgeldlimiet bedraagt ca. € 4,3 miljoen (8,5% van het begrotingstotaal van ca. € 51 miljoen). We verwachten in het jaar 2016 geen overschrijding van de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Deze bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan de herziening van de rente en de herfinanciering. Hiermee is een maximale grens gesteld aan het renterisico op de langlopende leningen. De norm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherziening niet meer mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal bij de aanvang van het begrotingsjaar.

De aflossing op de langlopende geldleningen bedraagt ongeveer € 2 miljoen. Dit is ruim binnen de marge 20% van het begrotingstotaal van € 51 miljoen (€ 10,2 miljoen). Voor het jaar 2016 blijven we dus ruim binnen deze norm.

Paragraaf bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken?

Een proactieve dienstverlenende organisatie die kwalitatief zorgdraagt voor een goede informatievoorziening met ruimte voor medewerkers om resultaten te bereiken binnen de afgesproken kaders.

Aandachtsvelden

1. Dienstverlening
2. Informatievoorziening & automatisering en communicatie
3. Medewerkers

1. Dienstverlening

Doelstellingen:

In onze visie staan drie pijlers centraal, namelijk de klant, de politiek en de medewerker. De klant centraal is gekoppeld aan onze rol als dienstverlener. Wij zijn ons ervan bewust dat onze klant afhankelijk is van onze dienstverlening. Dit vraagt om een zorgvuldige en klantgerichte houding naar onze klant. Wij willen een betrouwbare partner zijn, die met onze inwoners en ondernemers meedenkt.

Vanuit onze rol als facilitator zetten we de politiek centraal. De ambtelijke organisatie zorgt voor een pro-actieve en zorgvuldige informatievoorziening aan de raad en het college. Het is van essentieel belang dat zij tijdig over de juiste informatie beschikken, zodat zij de juiste afwegingen en besluiten kunnen nemen. We zorgen voor kwalitatief goede voorstellen en hebben gevoel bij de politiek-bestuurlijke verhoudingen.

Als werkgever staat onze medewerker centraal. We willen een goede werkgever zijn, die zijn medewerkers kansen biedt om zich te ontwikkelen. Wij geven de medewerkers het vertrouwen en de verantwoordelijkheid om

resultaten te kunnen behalen. Onze medewerkers kunnen het verschil maken in de manier waarop onze inwoners onze dienstverlening ervaren. Dit vraagt uiteraard een houding van onze medewerkers die gekenmerkt wordt door:

- * pro-activiteit
- * professionaliteit
- * klantgerichtheid
- * verantwoordelijkheid voor het resultaat

Wat gaan we doen?

Onze dienstverlening bestaat uit persoonlijk contact met onze inwoners, maar ook steeds meer uit contact via een digitaal kanaal. In 2015 wordt er een voorstel uitgewerkt hoe we onze dienstverlening verder kunnen verbeteren en op welke manier wij in kunnen spelen op de maatschappelijke veranderingen, waarbij ook aandacht wordt besteed aan het werken op afspraak. In 2016 zal dit zijn daadwerkelijke uitwerking in de praktijk krijgen.

In 2016 zal er ook op het gebied van de digitale dienstverlening een uitbreiding waarneembaar zijn. We willen onze inwoners en ondernemers in de gelegenheid stellen, daar waar mogelijk, producten digitaal aan te vragen.

Samenwerking

Op veel verschillende terreinen wordt regionaal de samenwerking gezocht. In deze toelichting wordt alleen ingegaan op de regionale samenwerking op het gebied van de bedrijfsvoering op KOM-niveau.

Op het gebied van de bedrijfsvoering zijn er een aantal ontwikkelingen. Op het gebied van financiën, zowel het beleid als het beheer, vinden er onderzoeken plaats. De besluitvorming hierover zal in 2016 plaats gaan vinden.

Binnen personeel & organisatie is de samenwerking gezocht op de uitwerking van de beleidsonderwerpen die voortkomen uit de afspraken die gemaakt zijn in de cao. De uitwerking van deze onderwerpen zal samen met de gemeente Opmeer en Medemblik worden opgepakt. Daarnaast starten we in 2016 met het gezamenlijk uitvoeren van de salarisadministratie.

De samenwerking op het gebied van informatiemanagement verloopt op KOM-niveau en op West-Fries niveau zeer voorspoedig. Op KOM-niveau werken we samen op diverse projecten en maken we gebruik van elkaars kennis en kunde. De diverse vakspecialisten werken daarbij intensief samen. Op West-Fries niveau stemmen we alle nieuwe ontwikkelingen af en werken we aan een gezamenlijke projectenagenda voor de komende jaren om alle ontwikkelingen zo efficiënt mogelijk in te richten (bv. werken aan harmonisatie informatievoorziening op West-Fries niveau). In 2016 en volgende jaren zetten we hier extra op in.

Inkoop- en contractmanagement wordt vormgegeven vanuit een intensieve samenwerking met de gemeente Medemblik. Vanaf juli 2015 zijn we een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met gemeente Medemblik. Collega's van gemeente Medemblik zullen ons ondersteunen en adviseren bij inkoop- en aanbestedingstrajecten, het inkoopbeleid en de (juridische) ontwikkelingen binnen dit vakgebied. We blijven zelf verantwoordelijk voor inkoop- en aanbesteding.

2. Informatievoorziening & automatisering en communicatie

Informatievoorziening & automatisering

Doelstellingen

We zetten in op een kwalitatief hoogwaardige informatiehuishouding. Dit hebben we nodig om uitvoering te geven aan onze programma's. Een

effectieve en efficiënte manier van werken en de beschikbaarheid van de juiste, actuele en betrouwbare gegevens zijn noodzakelijke randvoorwaarden. Het belang van het op orde hebben van de gemeentelijke informatiehuishouding en automatisering zal in de toekomst alleen maar toenemen met het oog op de technologische ontwikkelingen. Burgers, bedrijven en medewerkers hebben goede informatie nodig. Zonder goede informatie kunnen wij geen prestaties leveren en kunnen vragen van klanten niet of onvoldoende worden beantwoord. De informatiehuishouding en automatisering dient dan ook op orde te zijn om de dienstverlening en bedrijfsvoering optimaal te kunnen faciliteren. We streven dan ook naar:

- * klantgerichte digitale dienstverlening, met aandacht voor die mensen die (nog) minder digivaardig zijn
- * de basisgegevens zijn altijd op orde en actueel
- * de ICT-infrastructuur is stabiel, 24/7 beschikbaar en bij de tijd.

Wat gaan we doen?

Om de doelstellingen te kunnen behalen, werken we in 2016 aan:

- * een goede integratie naar het SSC DeSom
- * een goede stabiele ICT infrastructuur
- * diverse regionale projecten op het terrein van informatievoorziening

Communicatie

Koggenland wil transparant en betrouwbaar zijn. Dit komt ook tot uiting in de communicatie. Primair richten we ons op twee communicatiekanalen, namelijk Koggennieuws en de website. We hebben voortdurend oog voor de informatievoorziening aan onze inwoners.

Naast de communicatie via de primaire kanalen, richten we ons ook op het fysieke contact tussen de gemeente en haar inwoners. Het college van B&W gaat in gesprek met de inwoners om de plaatselijke ontwikkelingen met elkaar te bespreken met als belangrijkste doel "samen met oplossingen komen en samen zorgen voor de 'energie' in de gemeente". We gaan niets uit de weg, we krijgen energie van elkaar en gaan samen op zoek naar de oplossing.

Er is een notitie in voorbereiding rond onze visie op communicatie. Centrale rol hierin is weggelegd voor overheids- en inwonerp participatie. De positieve ervaringen rond de dorpsgesprekken bij de kerntakendiscussie worden hierin meegenomen.

3. Medewerkers

Doelstelling

Door oog te hebben voor de ontwikkelingen die op onze organisatie afkomen en daarmee de beschikbaarheid en inzetbaarheid van de medewerkers, kan tijdig geanticipeerd en gestuurd worden op het behalen van de gewenste resultaten.

Wat gaan we doen?

Strategische personeelsplanning is het middel dat gebruikt wordt om tijdig te anticiperen op mutaties in het personeelsbestand in combinatie met de ontwikkelingen die van invloed zijn op onze organisatie.

In 2016 gaan we invulling geven aan het seniorenbeleid. Vanuit goed werkgeverschap willen we zoveel mogelijk in kunnen spelen op de behoeften van medewerkers in verschillende levensfasen. Onderdeel hiervan is het seniorenbeleid. De strategische personeelsplanning in combinatie met het op te stellen seniorenbeleid, maakt het mogelijk om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van onze dienstverlening wordt gewaarborgd door optimale inzet van medewerkers.

Wanneer er vacatures ontstaan, blijven we kritisch kijken naar de noodzaak om te werven. De inzet van flexibele schillen binnen de organisatie is een instrument dat wij steeds vaker inzetten. Door gebruik te maken van een flexibele schil kunnen we adequaat inspelen op situaties en specifieke kennis inzetten wanneer dit noodzakelijk is.

Loonkostenontwikkeling

De structurele loonlasten zijn in 2016 ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2015 met circa € 198.000 gestegen. Hetgeen neerkomt op 2% van

de loonsom. Deze stijging is onder meer ontstaan door cao-ontwikkeling (die neerkomt op 1,5%) en uitbreiding van het aantal fte op de organisatiedelen welzijn en zorg, financiën en griffie. Daarnaast zijn de loonlasten gestegen door verhoging van de vergoedingen raadsleden en wachtgeld-verplichtingen.

Voor een belangrijk deel kan deze uitbreiding gedekt worden door het niet (volledig) invullen van vacatureruimte die in 2015 ontstaan is ten gevolge van natuurlijk verloop. Uw raad heeft in mei 2014 tot deze formatie-uitbreiding besloten. De lasten verbonden aan deze formatie-uitbreiding zijn in 2015 opgevangen door een eenmalige aanwending van de reserve. Uitbreiding van het aantal fte was noodzakelijk om uitvoering te geven aan de door uw raad aangegeven doelstellingen. Met de in 2016 beschikbare loonsom gaan wij invulling geven aan de doelstellingen voor 2016 zoals opgenomen in deze begroting.

Paragraaf Woningbedrijf

Beleidskader

De activiteiten van het woningbedrijf zijn grotendeels ingekaderd door de Huisvestingswet, Huisvestingsverordening en huurwetgeving. Op 22 juni 2015 is een actualisatie van de Huisvestingsverordening vastgesteld op basis van de nieuwe Woningwet (juli 2015).

Op 8 april 2013 is het onderhouds- en verkoopbeleid vastgesteld. Met dit beleid is Koggenland de weg ingeslagen van strategisch voorraadbeheer en meer projectmatig onderhoud. Daarnaast zijn de gemeentelijke Structuurvisie en regionale woonvisie richtinggevend voor met name de nieuwbouwprojecten van het woningbedrijf.

Financiële aspecten

Het meerjarenperspectief van het woningbedrijf vertoont – ondanks de Verhuurdersheffing als blijvende kostenpost - een positief resultaat. In dit perspectief houden we rekening met ongewijzigd huurbeleid, waarbij de huren jaarlijks met de inflatie (maar met een minimum van 2,5%) worden verhoogd. Aan het einde van deze paragraaf geven wij u een overzicht van de rekeningcijfers 2014 en de begrotingen voor de jaren 2015 tot en met 2019. Voor het financieel beheer en administratie van het woningbedrijf zijn de komende tijd twee ontwikkelingen van belang.

Ten eerste gaat het om de per 1 januari 2016 verplichte vennootschapsbelasting. Zeker is dat het woningbedrijf hier onder valt, maar nog onduidelijk is hoe het woningbestand – maar ook de leningenportefeuille – moet worden gewaardeerd. In regionaal verband onderzoeken wij op welke manier wij op de meest accurate wijze fiscaal met het woningbedrijf moeten omgaan.

Een tweede ontwikkeling betreft het huurbeleid op rijksniveau. Zo is landelijk het woningwaarderingstelsel aangepast (op basis waarvan de hoogte van de huur wordt berekend) en worden nieuwe regels verwacht over de maximale

huurverhoging (de zogenaamde 'huursombenadering' en verplicht 'passende woningtoewijzing' (inkomensafhankelijk). Het is nog niet duidelijk of deze ontwikkelingen effect hebben op het gemeentelijk huur- en toewijzingsbeleid.

Woningvoorraad

In 2016 verwachten we de 7 nieuwe eengezinswoningen in het plan Buitenplaats De Burgh te realiseren, en 3 appartementen in de vrijgekomen bibliotheek in Ursem. Daarnaast bereiden we het plan voor 4 woningen op de vrijkomende locatie van de Langereisschool in Ursem verder voor.

Eén van de uitgangspunten voor het woningbedrijf is om in omvang ongeveer gelijk te blijven. Een omvang van circa 700 woningen is een geschatte 'ondergrens' om een gezonde bedrijfsorganisatie te behouden. Op dit moment heeft het woningbedrijf ongeveer 840 woningen in bezit. Het verloop is als volgt:

Jaar	Verkocht	Gebouwd
2010	2	22
2011	3	25
2012	3	12
2013	14	8
2014	19	2
2015	7 *	12
Totaal	48	81

* dit is per peildatum juli 2015

Voor de kortere termijn staat er nieuwbouw in Buitenplaats (7) en Langereis (4) op de planning. Voor de langere termijn circa 18 in De Tuinen (10%) en nog eens 12 in Buitenplaats.

Het verouderd en versnipperd woningbezit komt in aanmerking voor verkoop. De rest willen we behouden en doorverhuren. Een deel daarvan is aan groot onderhoud toe. In 2015 is een pilotproject gestart waarbij drie woningen door

drie aannemers volledig zijn gerenoveerd. De ervaringen bij dit project worden meegewogen om het renovatieprogramma voor de komende jaren vorm te geven.

De resultaten tot nu toe zijn positief: met een investering – die in de reguliere huur wordt terugverdiend - van circa € 50.000 gaat een huurwoning weer 30 jaar mee. Zowel voor de bewoners als voor ons woningbedrijf is het een groot voordeel dat de renovatie in één keer wordt afgewikkeld in plaats van het groot onderhoud te verspreiden over meerdere jaren.

Woningbedrijf : rekening 2014 en begrotingen 2015 – 2019

Omschrijving	Rekening 2014	Begroting				
		2015	2016	2017	2018	2019
Afschrijvingen/Aflossingen	€ 793.267	€ 814.633	€ 844.247	€ 887.727	€ 927.791	€ 968.375
Belastingen	€ 163.944	€ 160.000	€ 185.902	€ 195.791	€ 198.548	€ 201.349
Verhuurderheffing	€ 484.055	€ 580.000	€ 640.000	€ 700.000	€ 725.000	€ 750.000
Onderhoudskosten	€ 1.024.625	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000
Div.kosten	€ 87.656	€ 63.000	€ 63.000	€ 63.000	€ 63.000	€ 63.000
Rente geldleningen	€ 1.863.050	€ 1.812.245	€ 1.778.692	€ 1.724.848	€ 1.668.092	€ 1.608.765
Onttrekking fonds en/of voorziening		€ 8.500	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000
HKP financien	€ 39.384	€ 39.299	€ 38.717	€ 38.322	€ 38.322	€ 38.322
HKP Buitendienst	€ 1.174	€ 1.152	€ 1.144	€ 1.135	€ 1.135	€ 1.135
KP Wonen & Grone	€ 395.798	€ 350.000	€ 350.000	€ 350.000	€ 350.000	€ 350.000
Totaal lasten	€ 4.852.953	€ 5.028.829	€ 5.107.702	€ 5.166.823	€ 5.177.889	€ 5.186.946
Rente	€ 1.602	€ -				
Huren en vergoedingen	€ 4.808.126	€ 5.069.315	€ 5.054.127	€ 5.181.355	€ 5.311.764	€ 5.445.433
Overige inkomsten	€ 541	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Rijksbijdragen	€ 44.065	€ 43.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Verkoop woningen	€ 2.252.953	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000
Totaal baten	€ 7.107.288	€ 5.513.315	€ 5.455.127	€ 5.582.355	€ 5.712.764	€ 5.846.433
Resultaat (positief)	€ -2.254.335	€ -484.486	€ -347.425	€ -415.532	€ -534.875	€ -659.487

Paragraaf Grondbedrijf

Ontwikkelingen

Het gemeentelijk grondbeleid is de afgelopen jaren in belangrijke mate bepaald door de projecten die in Koggenland in uitvoering zijn genomen, zoals Buitenplaats de Burgh, Lijsbeth Tijs, Polderweijde, Hofland en Vredemaker Oost. Daarnaast zijn enkele belangrijke grondposities ingenomen dan wel samenwerkingsafspraken gemaakt voor de ontwikkeling van toekomstige woningbouwlocaties. Deze locaties vloeien voort uit de opeenvolgende gemeentelijke Structuurvisies waarin het ruimtelijk beleid is vastgelegd. De laatste hiervan is de Structuurvisie 2010-2020.

Koggenland heeft tot op heden een actief, maar behoedzaam grondbeleid gevoerd. Een actief grondbeleid betekent dat de gemeente de gronden verwerft, bouwrijp maakt en uitgeeft. Een eigen grondpositie geeft de beste mogelijkheden voor sturing aan de gewenste invulling van de projecten (de kwaliteit, de ruimtelijke inrichting, de categorie woningen, etc), om de gemeentelijk kosten vergoed te krijgen en ook te kunnen delen in de revenuen van ontwikkelingen.

Sinds 2008 zijn er wettelijk betere mogelijkheden om ook zonder grondposities op deze beleidsterreinen te sturen. Om die reden, maar ook omdat de meeste strategische grondposities al in bezit zijn en vanwege de ingrijpend gewijzigde marktomstandigheden, is de noodzaak voor verdere grondverwerving grotendeels verdwenen.

Een en ander heeft tot gevolg dat in de toekomst meer sprake zal zijn van passief grondbeleid. Dit type grondbeleid houdt in dat de gemeente wel kaders stelt voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling, maar de uitvoering verder over laat aan de markt. De ervaring met Polderweijde leert dat de gemeente dan wel minder regie in handen heeft.

Ook de demografische ontwikkelingen geven aanleiding om terughoudend te zijn met grondaankoop. Volgens de prognoses neemt de bevolkingsgroei af en komt deze rond 2030 tot een einde. De verwachting is dat Koggenland over voldoende plancapaciteit beschikt om deze periode te overbruggen.

Op dit moment zijn onze activiteiten gericht op:

- * ontwikkelprojecten inbrengen bij provincie, regionale woonvisie en regionale structuurschets
- * doorontwikkeling lopende exploitaties (Buitenplaats De Burgh, Hofland, Zuidermeer, Lijsbeth Tijs, Vredemaker Oost, Polderweijde, Langereis)
- * planvoorbereiding (De Tuinen Ursem, Tuindersweijde Obdam).

Financiële aspecten

De gemeente neemt eventuele winst zoveel mogelijk bij het afsluiten van een exploitatie of bij het afsluiten van een duidelijke onderscheiden planfase. Bij tussentijdse winstnemingen kunnen deze beïnvloed worden door toevallige gebeurtenissen of wensen.

Tussentijdse winstneming is wel mogelijk, maar alleen als aan een aantal voorwaarden is voldaan. Zo moeten de exploitatiebegrotingen regelmatig, minimaal één maal per jaar, worden geactualiseerd. Op die manier kan de (financiële) ontwikkeling van de exploitatie goed in de gaten worden gehouden. Blijkt uit deze exploitatieoverzichten dat er een duidelijke en bovenmatige winstverwachting uit de exploitatie komt en we voldoende inzicht hebben in de werkzaamheden en de risico's, dan is winstneming mogelijk.

Wanneer voor een, door ons, vastgesteld plan een verlies op de eindwaarde wordt voorzien, wordt hiervoor direct een verliesneming gedaan.

In het kader van risicomanagement is een gemeentebreed weerstandsvermogen bepaald, waar de grondexploitaties onderdeel van uit maken. Omdat planning en uitvoering vaak jaren duren, kunnen de verwachte en werkelijke winst flink verschillen. Gezien de grote financiële belangen van de

gemeente bij de grondexploitaties worden de exploitatieberekeningen daarom elk jaar herzien.

Het verhaal van kosten bij plannen van derden gebeurt op basis van de Nota Kostenverhaal. In die Nota staat aangegeven in welke gevallen welke kosten in rekening worden gebracht.

Overigens is de verwachting dat de manier van het financieel beheer binnen het grondbedrijf moet worden aangepast vanwege de per 1 januari 2016 verplichte vennootschapsbelasting. De Belastingdienst, VNG en Vereniging van Grondbedrijven zijn nog in overleg over de juiste manier van fiscale administratie.

Grondposities

Naast enkele verhuurde en verpachte agrarische gronden heeft Koggenland nog kavels in bezit (in verkoop) in de lopende ontwikkelingsplannen.

Voor toekomstige woningbouw heeft Koggenland grondposities binnen de projecten Buitenplaats de Burgh, Lijsbeth Tijs (vervolgfase), De Tuinen en Langereis in Ursem en Tuindersweijde in Obdam.

Hieronder volgt de winstverwachting voor de in exploitatie genomen gronden.

Geraamd exploitatieresultaat bouwgrondexploitaties

Bouwgrondexploitatie	boekwaarde 1-1-2015	raming nog te maken kosten	raming verwachte opbrengsten	resultaat af te sluiten exploitaties in 2015	raming verwacht exploitatie- resultaat
Zuidermeer	€ -174.705	€ 3.654	€ -120.000	€ -291.051	
Ursem Oost III	€ -1.202.898	€ 649.079	€ -290.000	€ -843.819	
Lijsbeth Tijs	€ -186.322	€ 2.044.524	€ -4.840.992		€ -2.982.790
Hofland II	€ -694.540	€ 1.529.444	€ -2.759.255		€ -1.924.351
Warm Thuis	€ 230.742	€ 20.172	€ -389.325	€ -138.411	
Buitenplaats De Burgh *	€ 2.666.507	€ 512.127	€ -3.914.908		€ -736.274
Langereis	€ 231.400	€ 205.000	€ -446.000		€ -9.600
	€ 870.184	€ 4.964.000	€ -12.760.480	€ -1.273.281	€ -5.653.015

* => gemeentelijk deel

In 2015 is het voornemen om een drietal grondexploitaties af te sluiten. Onderstaand geven we aan wat de winstverwachting is indien de gronden in de loop van 2015 niet worden verkocht.

Ursem-Oost III: de resterende werkzaamheden en uitgeefbare grond worden ondergebracht in het exploitatiegebied van plan De Tuinen. Het eindresultaat is een winst van € 1.200.000,-- exclusief BTW

Zuidermeer en Warm Thuis: het restant van de uitgeefbare grond wordt ondergebracht in gronden algemeen en verkocht als zijnde normaal vermogens beheer. Het eindresultaat van Zuidermeer is een winst van € 177.000. Het eindresultaat van Warm Thuis is een verlies van € 245.000.

Van de agrarische gronden waar geen ruimtelijke ontwikkeling wordt voorzien, is het voornemen om deze te verkopen

Paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing

Risicobeheersing

Onder risicobeheersing verstaan we het herkennen en kwantificeren van de risico's en het vastleggen van maatregelen om ze te beheersen. Daarmee beïnvloeden we de kans van optreden en/of de gevolgen van de risico's. Afhankelijk van de mate van de factoren "kans" en "gevolgen" kan een risico op vier manieren worden aangepakt:

- * voorkomen: één of beide factoren wegnemen
- * verminderen: één of beide factoren afzwakken
- * uitbesteden: risico's onderbrengen bij verzekeraars
- * accepteren: wanneer een risico een acceptabel verlies betekent

Risico's

In 2015 is er een actualisatie van de risico-inventarisatie uitgevoerd door de afdeling Financiën in samenwerking met de vakafdelingen. Voor deze begroting zijn opnieuw alle risico's geïventariseerd en geactualiseerd. De genoemde risico's zullen zich niet allemaal tegelijk voordoen. Het risico is ingeschat op de maximale opvang, de kans dat het risico zich voordoet (kans in procenten) en tot slot het uiteindelijke risico, zowel in percentages als geld.

Naar aanleiding van het huidige risicobeleid zijn de volgende risico's in kaart gebracht en per programma weergegeven:

Programma Dienstverlening en Bestuur

Omschrijving risico	Omschrijving	Mogelijke gevolgen	financieel risico	kans in %	risico in €
Uitkering Gemeentefonds	Rijk bepaalt de hoogte van de uitkering op grond van de methode "samen trap op, samen trap af". Ontwikkeling van de uitkering is afhankelijk van economische ontwikkelingen. Het groot onderhoud van de maatstaven levert de gemeente meer uitkering op. Protesten over de gevolgen van de grote(re) gemeenten kan leiden tot een neerwaartse bijstelling.	Lagere algemene uitkering uit het Gemeentefonds in verband met mogelijke aanpassing van de protesten tegen de uitkomst van het groot onderhoud van het Gemeentefonds	€ 350.000	50%	€ 175.000
Realisatie kerntakendiscussie	In juni 2015 heeft de gemeente besluiten genomen over de kerntakendiscussie. Niet in alle gevallen kan de uitvoering binnen de voorgestelde planning worden gerealiseerd	Huurverhoging sportaccommodaties: de voorgestelde huurverhoging kan vermoedelijk pas in 2017 gerealiseerd worden.	€ 6.000	50%	€ 3.000
Invoering Vpb	De invoering van de vennootschapsbelasting per 1 januari 2016 brengt de nodige kosten met zich mee. Naast de administratieve lasten wordt de gemeente ook geconfronteerd met taxatiekosten van grondexploitatie en woningen voor de opstelling van de beginbalans	Op dit moment kan geen inschatting van de kosten worden gemaakt, aangezien de handreiking van de belastingdienst nog niet beschikbaar is. Vermoedelijk is rond 1 november 2015 meer bekend. Dit geldt voor eventuele kosten van automatisering.	€ 150.000	100%	€ 150.000
Invoering Vpb bij gemeenschappelijke regelingen	De invoering van de vennootschapsbelasting per 1 januari 2016 heeft mogelijk ook gevolgen voor de gemeenschappelijke regelingen, aangezien ook daar economische activiteiten plaatsvinden (onder meer WerkSaam West-Friesland)	De kosten verbonden aan een eventuele aanslag Vpb opgelegd aan gemeenschappelijke regelingen werken indirect door naar de gemeenten	€ 100.000	25%	€ 25.000
Aanslag Vpb	In november 2015 komt meer duidelijkheid vanuit de belastingdienst rond de invoering van de Vpb	Er is een globale inschatting gemaakt van de baten en lasten van de economische activiteiten binnen de gemeente, die zouden kunnen leiden tot een aanslag Vpb.	€ 27.000	100%	€ 27.000
Aanspreken garantstellingen	De gemeente staat garant voor de door de woningbouwcorporaties en andere instellingen aangegane geldleningen. Totaalbedrag van de gegarandeerde geldleningen bedraagt circa € 21 miljoen.	De betaling van de restantschulden aan derden	€ 21.000.000	1%	€ 210.000
Veiligheidsregio	Naast de verplichte bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling verzorgd de veiligheidsregio ook een aantal plustaken	De kosten van plustaken worden geraamd op € 15.000	€ 15.000	100%	€ 15.000
Werkkostenregeling	Per 1 januari 2015 is de werkkostenregeling ingevoerd.	Binnen de werkkostenregeling kan de gemeente max. 1,2% van de totale fiscale loonsom inzetten. Over het bedrag boven de vrije ruimte wordt 80% loonbelasting geheven.	€ 70.000	50%	€ 35.000
Renterisico	De rente is momenteel historisch laag. De rente is zelfs negatief, zodat er een kleine vergoeding wordt verkregen bij het aangaan van een kasgeldlening	Bij aangaan of conversie van kort- of langlopende geldleningen en bij een oplopend rentepercentage stijgen de rentelasten. In de begroting is rekening gehouden met een licht stijgende rente.	€ 60.000	50%	€ 30.000
Saldo programma			€ 21.778.000		€ 670.000

Programma Welzijn en zorg

Omschrijving risico	Omschrijving	Mogelijke gevolgen	fin. Risico	kans in %	risico in €
Apparaatskosten WerkSaam West-Friesland	De gemeenschappelijke regeling WerkSaam West-Friesland is per 1 januari 2015 opgericht.	De bijdrage voor de apparaatskosten kan worden verhoogd als men niet uitkomt met het begrote budget. Met name de ict-kosten vormen een risico.	€ 400.000	50%	€ 200.000
Decentralisatie Wmo en Jeugdhulp	Op basis van het verdeelmodel wordt de integratie-uitkering sociaal domein 2016 voor de uitvoering van de Wmo en jeugdhulp verlaagd met een totaalbedrag van € 484.000. Mogelijkheid bestaat dat zorgaanbieders het budgetplafond gaan overschrijden.	Er is sprake van een open-eind-regeling waardoor het mogelijk is dat de integratie-uitkering sociaal domein de komende jaren ontoereikend zal zijn. De gemeente kan echter geen cliëntenstop afkondigen	€ 500.000	75%	€ 375.000
BUIG,WSW en re-integratie	Budget Bundeling Uitkeringen Inkomens-voorzieningen Gemeenten (BUIG) en budget voor re-integratie en WSW vanuit de integratie-uitkering sociaal domein	Als er door de inwoners een groter beroep op de inkomensvoorzieningen wordt gedaan, kan het budget niet toereikend zijn. Daarnaast worden de budgetten door WerkSaam West-Friesland per gemeente afgerekend	€ 400.000	75%	€ 300.000
Saldo programma			€ 1.300.000		€ 875.000

Programma Wonen en Ondernemen

Omschrijving risico	Omschrijving	Mogelijke gevolgen	fin. Risico	kans in %	risico in €
Onderhoud wegen	Door onvoorziene (weers)omstandigheden is eerder en grootschaliger onderhoud nodig dan geraamd	Beperkt gebruik, veiligheidsmaatregelen, aansprakelijkheid, aanpassing prioritering (onderhouds)projecten	€ 100.000	50%	€ 50.000
Onderhoud bruggen	Door onvoorziene (weers)omstandigheden is eerder en grootschaliger onderhoud nodig dan geraamd	Beperkt gebruik, veiligheidsmaatregelen, aansprakelijkheid, aanpassing prioritering (onderhouds)projecten	€ 100.000	50%	€ 50.000
Overname wegen van HHNK	Mogelijk overname van het onderhoud van de wegen	Door het plegen van onderhoud aan de wegen nemen de exploitatielasten toe	PM	PM	PM
Invoering "private bouwtoets"	In de loop van 2016 wordt de "private bouwtoets" ingevoerd	Bij invoering van de "private bouwtoets" kan de gemeente voor de bouwtoets geen leges meer heffen	€ 150.000	50%	€ 75.000
Handhaving	Extra kosten nasleep handhavingszaken	De gemeente kan geconfronteerd worden met extra kosten bij handhavingszaken (bijv. sloop en sanering)	€ 50.000	50%	€ 25.000
Hogere kosten West Frisiaweg	Uitvoering en aansluiting aan gemeentelijke infrastructuur kan meer kosten met zich meebrengen dan door de provincie wordt / is geraamd	Provincie vraagt een hogere bijdrage aan deelnemende gemeente. Of de provincie stelt dat "gemeentelijke wensen" voor rekening van de gemeente komen	€ 900.000	25%	€ 225.000
Woningbedrijf: Bedrijfsresultaat	Als de kosten (onderhoud, leegstand, beheer, heffingen) hoger uitvallen dan de baten (huur) ontstaat een negatief bedrijfsresultaat	Bedrijfsreserve komt onder het vereiste niveau om onvoorziene risico's op te kunnen vangen	€ 400.000	10%	€ 40.000
Invoering Vpb	Invoering brengt administratieve lasten met zich mee (w.o. taxatiekosten voor de openingsbalans) en kan het bedrijfsresultaat nadelig beïnvloeden	Financiële gevolgen dienen te worden opgevangen binnen de bedrijfsreserve woningbedrijf.	€ 100.000	100%	€ 100.000
Aanslag Vpb	In november 2015 komt meer duidelijkheid vanuit de belastingdienst rond de invoering van de Vpb.	Het "worst-case" scenario geeft een aanslag Vpb van maximaal € 403.000, los van de overige kosten van invoer van de Vpb	€ 403.000	100%	€ 403.000
Grondexploitaties: Afwaardering gemeentelijke gronden	Niet of vertraagd realiseren van "Tuindersweijde" en "De Tuinen". Mogelijke afwaardering gronden tot agrarische waarde.	Financiële gevolgen dienen te worden opgevangen binnen de algemene reserve grondbedrijf	€ 1.540.000	90%	€ 1.386.000
Exploitatie "locatie Langereis"	De winstverwachting van deze locatie is laag, terwijl onder meer door een geconstateerde bodemverontreiniging de ontwikkelingskosten kunnen oplopen	Financiële gevolgen dienen te worden opgevangen binnen de algemene reserve grondbedrijf	€ 100.000	50%	€ 50.000
Invoering Vpb	Door de wetswijziging Vpb worden directe overheidsactiviteiten uit grondbedrijfactiviteiten belastbaar. Daarnaast brengt de invoering administratieve lasten met zich mee waar onder de taxatiekosten voor de openingsbalans	Het risico is aanwezig dat door de aantrekkende economie de gemeenten, die de afgelopen jaren verlies hebben moeten nemen, vanaf 2016 over dezelfde verliesgevendende grondexploitaties en grondposities winstbelasting moeten gaan betalen als de markt iets aantrekt	€ 20.000	100%	€ 20.000
Aanslag Vpb grondexploitaties	In november 2015 komt meer duidelijkheid vanuit de belastingdienst rond de invoering van de Vpb.	Nog niet bekend. Meer info nadat de belastingdienst meer duidelijkheid geeft. Uitgaande van huidige kennis verwachten wij in 2016 voor de huidige grondexploitaties een winst te realiseren van circa € 1 miljoen	€ 263.000	100%	€ 263.000

Saldo programma	€ 4.126.000	€ 2.687.000
------------------------	--------------------	--------------------

Saldo alle programma's	€ 27.204.000	€ 4.232.000
-------------------------------	---------------------	--------------------

Totaal algemene dienst:	€ 1.970.000
Totaal woningbedrijf:	€ 543.000
Totaal grondbedrijf:	<u>€ 1.719.000</u>
Totaal risico's:	<u>€ 4.232.000</u>

Weerstandsvermogen

Onder dit begrip verstaan we het vermogen om de (financiële) risico's op te vangen zonder dat dit gevolgen heeft in de continuïteit van de uitvoering van het beleid en beheer. Het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten geeft aan dat het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- * de middelen en mogelijkheden waarover we beschikken om niet begrote kosten te dekken
- * de risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de gemeente

De paragraaf over het weerstandsvermogen bevat minimaal:

- * een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- * een inventarisatie van de risico's
- * het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van een gemeente bestaat uit een incidenteel en een structureel deel. Globaal is het weerstandsvermogen als volgt opgebouwd:

Structureel:	de post "onvoorziene uitgaven" de post "budgettaire ruimte" de ruimte in de belastingcapaciteit
Incidenteel:	de algemene reserve de overige vrije reserves de stille reserves

Stille reserves

Onder "stille reserves" verstaan we het verschil tussen de hogere actuele waarde van een kapitaalgoed (zoals een gebouw) en de boekwaarde. De gemeente is een openbaar en democratisch bestuurd lichaam. Het is dus een vereiste dat over de financiële positie van de gemeente een getrouw beeld wordt gegeven. Daaronder vallen ook deze reserves.

Deze reserves treft u echter niet in de begroting aan. Er is namelijk een grote onzekerheid over het op te nemen bedrag. De waarde van een actief staat aan schommelingen bloot en is dus niet bekend. Verder heeft de opname van een stille reserve geen nut. Het draagt niet bij aan de financiering en de dekking in de exploitatie.

Als wij de boekwaarde van de gemeentelijke objecten tegenover de vastgestelde WOZ- waarde zetten, krijgen we globaal een indicatie van de capaciteit van deze stille reserve. Globaal komt dit uit op ca. € 11 miljoen.

Bepalend voor de waarde van het woningbedrijf is niet het verschil tussen markt- en balanswaarde, maar de rentabiliteit op het geïnvesteerd vermogen. Als we daar van uitgaan zal de waarde van het woningbedrijf € 37 miljoen bedragen.

De stille reserves hebben we niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit, omdat de resultaten van eventuele verkoop in de praktijk niet realiseerbaar zijn.

Weerstandscapaciteit

Rekening houdende met de voorgaande toelichting berekenen we de weerstandscapaciteit als volgt:

	Begroting 2015	Begroting 2016
Structureel:		
Onvoorzien uitgaven	€ 45.000	€ 45.000
Budgettaire ruimte	€ -	€ -
Ruimte belastingcapaciteit OZB	€ 460.000	€ 198.000
	<u>€ 505.000</u>	<u>€ 243.000</u>
Incidenteel:		
Algemene reserves	€ 13.850.000	€ 29.000.000
	<u>€ 14.355.000</u>	<u>€ 29.243.000</u>

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt weergegeven in relatie tot de benodigde weerstandscapaciteit. Deze verhouding geeft de ratio weerstandsvermogen weer. Hieraan is een waarderingscijfer gekoppeld (zie onderstaande tabel).

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Onderstaand is de berekening van het weerstandsvermogen weergegeven:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€29.243.000}{€ 4.232.000} = 6,91$$

Conclusie

Koggenland heeft op begrotingsbasis een ratio weerstandsvermogen van 6,9. Deze ratio valt in de klasse A en is geclassificeerd als uitstekend. Het

weerstandsvermogen is ten opzichte van de begroting 2015 fors gestegen: van 4,9 naar 6,9.

Het verschil tussen de ratio van 2015 en 2016 is grotendeels te verklaren door het vaststellen van de notitie reserves en voorzieningen per 2015. Door het vaststellen van de notitie zijn een aantal bestemmingsreserves overgeheveld naar de algemene reserves. De beschikbare weerstandscapaciteit is daardoor in 2016 verhoogd van € 14,3 miljoen naar € 29,2 miljoen. Daarnaast zijn door het rekeningresultaat 2014 van ruim € 4 miljoen de algemene reserves ten opzichte van 2014 fors toegenomen.

Kengetallen

Bij besluit van 15 mei 2015 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten gewijzigd. Met ingang van het begrotingsjaar 2016 is het verplicht in de begroting de onderstaande kengetallen op te nemen:

- netto-schuldquote;
- netto-schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen;
- solvabiliteitsratio;
- grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte en
- belastingcapaciteit.

De kengetallen geven in samenhang zicht op de financiële positie van de gemeente en bieden (in de toekomst) de mogelijkheid om gemeenten onderling te vergelijken. De verwachting is dat deze kengetallen binnenkort beschikbaar zijn op www.waarstaatjegemeente.nl.

De wetgever heeft uitgesproken dat het de voorkeur heeft dat de gemeenteraad eigen normen geeft aan de kengetallen. Er wordt door de landelijke toezichthouders op dit moment wel gediscussieerd over eventuele vergelijkingscijfers, maar hoe die geïmplementeerd moeten worden is nog onduidelijk.

Alleen voor de netto-schuldquote wordt het rekenmodel gehanteerd dat destijds door de VNG is geïntroduceerd.

Netto schuldquote

De netto-schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto-schuldquote.

Voor de beoordeling van de netto-schuldquote wordt het onderstaande rekenmodel gehanteerd;

	Groen	Oranje	Rood
Netto-schuldquote	< 100%	tussen 100% - 130%	> 130%

	2015	2016
Netto-schuldquote	45,5%	28,7% *)

*) Het percentage is gedaald door vermindering van het saldi geldleningen en overige vaste schuld.

Geconcludeerd kan worden dat de gemeente Koggenland uitgaande van het rekenmodel van de VNG met een percentage van 28,7% aan de veilige kant zit.

Netto-schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen

Een hoge netto-schuldquote kan worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten, die vervolgens weer worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties. Deze situatie doet zich niet voor bij de gemeente Koggenland. Het percentage van de netto-schuldquote is bij de gemeente Koggenland dan ook gelijk aan het percentage van de netto-schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen.

	2015	2016
Netto-schuldquote gecorrigeerd	45,5%	28,7%

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente Koggenland in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Deze ratio drukt het eigenvermogen uit als percentage van het totale vermogen.

$$\frac{\text{eigen vermogen}}{\text{totale vermogen}} \times 100\% =$$

	2015	2016
Solvabiliteitsratio	45,1%	49,7% *)

*) Stijging wordt veroorzaakt doordat de omvang totale vermogen is verminderd (o.a. vermindering vlottende activa en voorzieningen)

Grondexploitatie

Indien de gemeente voor het realiseren van een (toekomstig) woningbouwproject voor de aankoop van grond een lening heeft afgesloten, is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost, wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de woningen kan de schuld immers worden afgelost.

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

	2015	2016
Grondexploitatie	55,2%	55,1%

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten.

Bij structurele baten horen bijvoorbeeld de uitkering uit het Gemeentefonds en de opbrengst OZB.

Het kengetal is relevant om te beoordelen welke structurele ruimte de gemeente Koggenland heeft om de eigen lasten te dragen, of welke

structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage geeft aan dat de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten (inclusief rente en aflossing), te dekken.

	2015	2016
Structurele exploitatieruimte	-/-1%	-/- 1%

Belastingcapaciteit

Voor gemeenten wordt het kengetal belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) van een meerpersoonshuishouden.

Ingaande 2016 wordt in de "meicirculaire" van het Gemeentefonds een overzicht opgenomen met de (ontwikkeling van de) gemiddelde lastendruk de woonlasten van de meerpersoonshuishouden.

	2015	2016
Belastingcapaciteit	107%	104%

Fiscale paragraaf

Inleiding

Per 1 januari 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen van toepassing. De vennootschapsbelasting wordt zodanig aangepast dat overheidsondernemingen die (economische) activiteiten verrichten op een markt waarop ook private ondernemingen actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting (Vpb) worden onderworpen als die van private ondernemingen. De aanpassingen hebben tot doel een gelijk speelveld te creëren tussen partijen. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de bezwaren die de Europese Commissie, vanuit een oogpunt van staatssteun, heeft geuit tegen het op dit moment geldende voordelige Vpb-regime voor overheidsondernemingen.

Ontwikkelingen

De West-Friese gemeenten hebben een projectgroep vennootschapsbelasting ingesteld om de gemeentelijke activiteiten te inventariseren en te beoordelen in hoeverre de gemeente - mogelijk belaste - activiteiten verricht. In de kern gaat het om de vraag of met bepaalde activiteiten in fiscale zin een onderneming wordt gedreven.

Bij de inventarisatie wordt gebruikt gemaakt van het zogenoemde verkeerslichtenmodel waarbij rood staat voor mogelijk belast met Vpb, oranje voor twijfelgevallen en groen voor mogelijk geen Vpb (al dan niet via een vrijstelling).

De wet is pas op 26 mei 2015 door de Eerste Kamer aangenomen en mede door deze (verlate) vaststelling is nog niet in alle gevallen duidelijk of en in hoeverre een bepaalde gemeentelijke activiteit met Vpb te maken krijgt. Op dit moment is er bijvoorbeeld overleg gaande tussen het Ministerie, de

Belastingdienst en de verschillende koepelorganisaties (VNG, UvW en IPO), tezamen de Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO), om te komen tot meer houvast voor gemeenten (handreikingen). De fiscale behandeling van het grondbedrijf neemt – gezien het belang – een aparte positie in, want hiervoor is een consultatieronde verschenen. Overige discussiepunten waarvan de toepassing en gevolgen op dit moment nog niet volledig duidelijk zijn betreffen met name normaal vermogensbeheer en kosten-/passiva allocatie.

In de begroting 2016 kunnen wij u dan ook geen volledig beeld geven van de financiële consequenties die het gevolg zijn van de invoering van de vennootschapsbelasting. Eind 2015, begin 2016 verwachten wij dat er meer duidelijkheid komt rond de bovengenoemde discussiepunten, alsmede het grondbedrijf en woningbedrijf. Over de mogelijke consequenties zullen wij u afzonderlijk informeren. De aangifte vennootschapsbelasting moet in beginsel voor 1 april 2017 worden ingediend.

Op basis van de huidige kennis gaan de grondexploitaties, het woningbedrijf en een beperkt aantal andere gemeentelijke activiteiten mogelijk leiden tot verschuldigdheid van vennootschapsbelasting. In de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing houden wij rekening met de financiële gevolgen van een mogelijke aanslagoplegging, die op z'n vroegst halverwege 2017 zal plaatsvinden.

In de begroting 2016 is geen rekening gehouden met een mogelijke aanslag vennootschapsbelasting. Ook voor de administratieve lasten, zoals de

aanpassing softwarepakket of de taxatiekosten van de grondexploitaties en de woningen voor de openingsbalans is geen rekening gehouden.

Financiële overzichten

In het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten, kortweg het BBV, is voorgeschreven dat in de (programma)begroting diverse overzichten moeten zijn opgenomen. Op de volgende pagina's treft u de volgende overzichten aan:

- * vrije dekkingsmiddelen 2014 – 2019
- * toevoegingen en onttrekkingen aan/van reserves 2014 - 2016
- * verloop van de reserves en voorzieningen 2016 - 2019
- * resultaat rekening / begroting voor en na bestemming 2014 - 2016
- * incidentele baten en lasten 2016 - 2019
- * berekening EMU-saldo 2016

Overzicht vrije dekkingsmiddelen 2014 - 2019

Omschrijving	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
OZB gebruikers	€ 189.585	€ 190.846	€ 335.754	€ 452.862	€ 459.174	€ 463.766
OZB eigenaren	€ 1.545.697	€ 1.927.933	€ 2.216.221	€ 2.531.745	€ 2.585.102	€ 2.618.553
dividend	€ 262.177	€ 311.446	€ 252.000	€ 252.000	€ 252.000	€ 252.000
forensenbelasting	€ 29.779	€ 26.500	€ 57.302	€ 86.828	€ 86.628	€ 86.628
gemeentefonds	€ 17.473.760	€ 15.282.180	€ 16.270.309	€ 16.256.825	€ 16.236.326	€ 16.371.592
budget onvoorzien	€ -	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000
Totaal	€ 19.500.998	€ 17.783.905	€ 19.176.586	€ 19.625.260	€ 19.664.230	€ 19.837.539

Toevoegingen en onttrekkingen aan / van de reserves

Programma/beleidsveld	Rekening 2014			Primaire begroting 2015			Begroting na wijziging 2015			Primaire begroting 2016		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Dienstverlening en bestuur:												
bestuur			€ -			€ -			€ -			€ -
bedrijfsvoering	€ 120.000	€ 682.425	€ 562.425-		€ 50.000	€ 50.000-		€ 83.000	€ 83.000-		€ 345.495	€ 345.495-
burgerzaken		€ 318.031	€ 318.031-			€ -			€ -			€ -
dekkingsmiddelen	€ 295.493	€ 125.000	€ 170.493	€ 120.000	€ 867.595	€ 747.595-	€ 3.927.726	€ 1.764.630	€ 2.163.096		€ 235.000	€ 235.000-
openbare orde ca.			€ -			€ -			€ -			€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -
Welzijn en Zorg:												
inkomensvoorzieningen		€ 18.930	€ 18.930-			€ -			€ -			€ -
Jeugd 0 - 23 jaar		€ 137.259	€ 137.259-			€ -			€ -		€ 140.000	€ 140.000-
kunst, cultuur ca.		€ 13.000	€ 13.000-			€ -			€ -			€ -
sport, recreatie ca.		€ 193.377	€ 193.377-		€ 100.000	€ 100.000-		€ 100.000	€ 100.000-			€ -
zorg en voorzieningen	€ 481.023	€ 876.239	€ 395.216-		€ 130.000	€ 130.000-		€ 130.000	€ 130.000-		€ 150.000	€ 150.000-
			€ -			€ -			€ -			€ -
			€ -			€ -			€ -			€ -
Wonen en Ondernemen:												
omgevingstaken	€ 23.703	€ 149.041	€ 125.338-		€ 25.000	€ 25.000-	€ -	€ 25.000	€ 25.000-		€ 32.500	€ 32.500-
grondbedrijf	€ 191.773	€ 1.978.074										€ -
woningbedrijf				€ 484.486			€ 484.486			€ 347.425		€ 347.425
openbare ruimte	€ 931.634	€ 1.213.718	€ 282.084-	€ 322.401	€ 270.000	€ 52.401	€ 122.401	€ 1.045.000	€ 922.599-		€ 262.688	€ 262.688-
economie en toerisme			€ -	€ 1.895.000		€ 1.895.000	€ 995.000		€ 995.000			€ -
	€ 2.043.627	€ 5.705.094	€ 1.875.166-	€ 2.821.887	€ 1.442.595	€ 894.806	€ 5.529.613	€ 3.147.630	€ 1.897.497	€ 347.425	€ 1.165.683	€ 818.258-

Overzicht verloop reserves en voorzieningen jaren 2015 - 2019

(* 1.000)

Omschrijving	per 31-12 2015	2016			2017			2018			2019		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
algemene reserves	€ 29.067	€ 248	€ 347	€ 29.166	€ 416	€ 29.582	€ 535	€ 30.117	€ 659	€ 30.776			
bestemmingsreserves	€ 8.310	€ 918		€ 7.392	€ 600	€ 6.792	€ 241	€ 6.551	€ 106	€ 6.445			
voorzieningen	€ 15.098	€ 821	€ 389	€ 14.666	€ 748	€ 389	€ 14.307	€ 932	€ 389	€ 13.764	€ 1.183	€ 389	€ 12.970
totaal reserves & voorzieningen	€ 52.474	€ 1.987	€ 736	€ 51.223	€ 1.348	€ 805	€ 50.680	€ 1.173	€ 924	€ 50.431	€ 1.289	€ 1.048	€ 50.190

Resultaat rekening / begroting voor en na bestemming

Omschrijving	Rekening 2014			Primaire begroting 2015			Begroting na wijziging 2015			Primaire begroting 2016		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Resultaat voor bestemming	€ -	€ 405.896	€ 405.896-	€ 1.152.743	€ -	€ 1.152.743	€ 2.381.983-		€ 2.381.983-	€ 1.005.141		€ 1.005.141
mutaties reserves	€ 2.043.627	€ 5.705.094	€ 3.661.467-	€ 2.821.887	€ 1.442.595	€ 1.379.292	€ 5.529.613	€ 3.147.630	€ 2.381.983	€ 347.425	€ 1.165.683	€ 818.258-
Resultaat na bestemming	€ 2.043.627	€ 6.110.990	€ 4.067.363-	€ 3.974.630	€ 1.442.595	€ 2.532.035	€ 3.147.630	€ 3.147.630	€ -	€ 1.352.566	€ 1.165.683	€ 186.883

Overzicht incidentele baten en lasten

incidentele lasten:						
Programma	Beleidsveld	Omschrijving	2016	2017	2018	2019
Dienstverlening en Bestuur	Bedrijfsvoering	Regionale samenwerking KOM	€ 50.000			
		Plan van aanpak dienstverlening	€ 25.000			
	Burgerzaken	Verkiezingen		€ 30.000	€ 30.000	€ 90.000
			€ 75.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 90.000
Welzijn en Zorg	Jeugd 0-23 jaar	integraal beleid jeugdoverlast	€ 125.000			
	Jeugd 0-23 jaar	integratie onderzoek Psz/Kinderopvang	€ 15.000			
	Sport, recreatie ca.	wandelroutenetwerk		€ 50.000		
	Zorg en voorzieningen	toelage huishoudelijke hulp	€ 81.517			
	Zorg en voorzieningen	inzet van vrijwilligers	€ 20.000			
	Zorg en voorzieningen	transformatiebudget 2016	€ 150.000			
			€ 391.517	€ 50.000	€ -	€ -
Wonen en Ondernemen	Omgevingstaken	voorbereidingskrediet omgevingswet	€ 20.000			
		Omgevingstaken	€ 12.500			
		vervallen toetsing bouwplannen	€ 32.500	€ -	€ -	€ -
Totaal incidentele lasten			€ 499.017	€ 80.000	€ 30.000	€ 90.000

incidentele baten:						
Programma	Beleidsveld	Omschrijving	2016	2017	2018	2019
Dienstverlening en Bestuur	Mutaties reserves	investeringen bedrijfsvoering	€ 75.000			
		investeringen jeugd 0-23	€ 140.000			
		investering zorg en voorzieningen	€ 150.000			
		investering wandelroutenetwerk		€ 50.000		
		investeringen omgevingstaken	€ 32.500			
		toelage huishoudelijke hulp	€ 81.517			
			€ 479.017	€ 50.000	€ -	€ -
Welzijn en Zorg	Inkomensvoorzieningen	bijdrage Opmaat	€ 96.250			
		bijdrage excessieve nadelen	€ 42.888			
			€ 139.138	€ -	€ -	€ -
Totaal incidentele baten			€ 618.155	€ 50.000	€ -	€ -

Totaal incidentele lasten en baten			€ -119.138	€ 30.000	€ 30.000	€ 90.000
---	--	--	-------------------	-----------------	-----------------	-----------------

